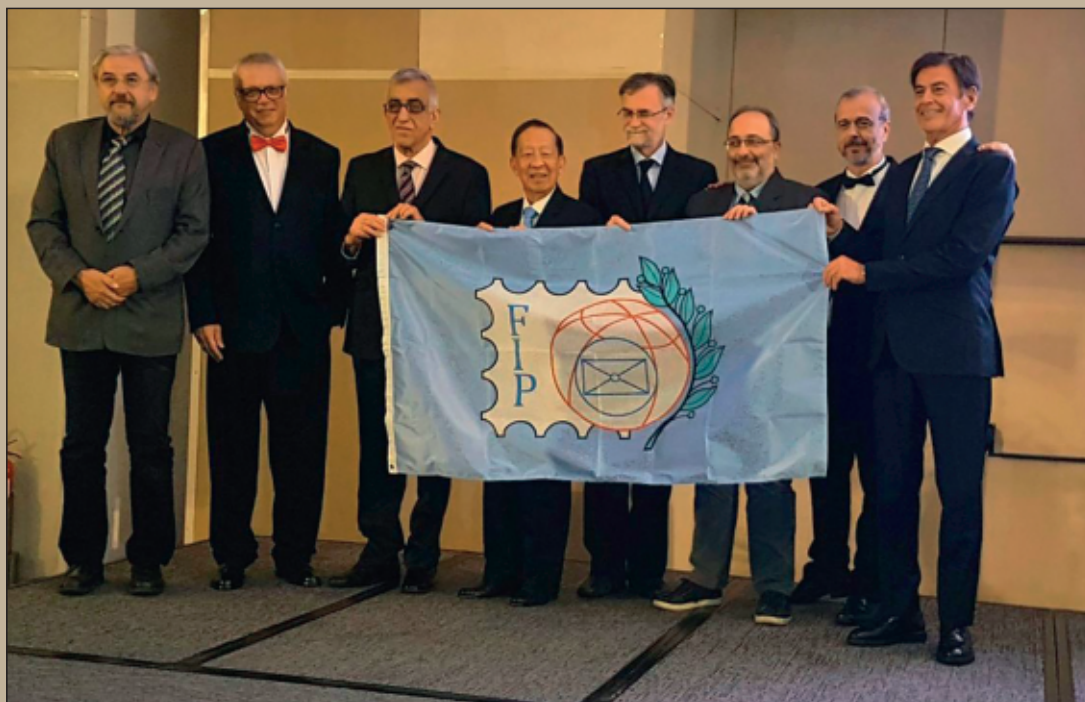

מגזין הבולאים בישראל

לשנה הבאה בירושלים: טקס העברת דגל האיגוד הבינלאומי מהתערוכה (FIP) לבולאות הבינלאומית בברזיל הבינלאומית לאליפות העולם בבולאות 'ירושלים 2018', אשר תיערך בירושלים במאי הקרוב, לרגל ציון שבעים שנים לעצמאות ישראל

טקס הסרת הלוט של סדרת בולי "יום הבולאות" בנושא צוללות בישראל, בכנס יום הבולאות ה-31 שנערך במלון "רנסנס" בתל-אביב, במעמד מנהל השירות הבולאי הנכנס אלחנן שפירא, נשיא ההתאחדות אלי וובר ומעצבי הסדרה טוביה קורץ ומאיר אשל

גיליון המוגש לפניכם, הראשון לשנת 2018, חושף תמונה אופטימית ורבת בשורות לבולאות הישראלית. המעיין בין דפי המגזין ימצא כי הבולאות בארץ היא מוסד פורח ומשגשג, הפועל עם הפנים קדימה. במדור 'חדשות הבולאות' יגלה הקורא כי היריד הבולאי במתכונתו החדשה צובר תאוצה – וכבר נקבעו מועדי היריד עבור החודשים הקרובים. במדור זה אף ניתן לקרוא על פעילויותיה השוטפות של איל"ת, אשר ממשיכה במפגשים על בסיס קבוע ובהוצאת ביטאוניה לאור.

מאורע בולאי נוסף שהתקיים לאחרונה, אשר מסוקר בין דפי הגיליון בהרחבה, הוא יום הבולאות ה-31, המהווה מוקד מפגש לבולאי ישראל ובמה למחקר בולאי. הכנס הצטיין בהרצאות מרתקות ובנוכחות מרשימה מצד האספנים, וכפי שצינו בפני מספר אספנים ותיקים – "בכל שנה נוספים לכנס פנים חדשות" - עדות לשמו הטוב של הכנס, ששמעו יצא למרחקים.

אירועים אלה מעידים על בולאות שוקקת בגבולות הארץ – אולם הבולאות הישראלית חורגת אף לגבולות בינלאומיים ומכה גלים בעולם. 'ישראל 2018' – אליפות העולם בבולאות שתיערך בחודש מאי לציון שבעים שנה לעצמאות ישראל – מעידה על ההכרה הבינלאומית הרחבה בבולאות הישראלית. הודות לסטנדרטים הגבוהים שמציבות התערוכות בישראל, יצא להן ברחבי העולם מוניטין מעולה. חרף ההתראה הקצרה על קיום התערוכה, ישנה היענות מרשימה מצד המציגים, ובין היתר נרשמו בקשות מצד כמה מהאוספים הטובים ביותר בעולם, לרבות בקשות להצגת אוספים בנושא השואה שטרם הוצגו עד כה בארץ. סיקור אודות התקדמות התערוכה ימצא הקורא בין דפי הגיליון.

לצד מאמרים אלה, גיליון זה כולל בחובו מאמר על חותמות AV2 ו-O.A.T. שהוטבעו על מכתבים שנשלחו מפלשתינה לחו"ל מאת יעקב כהן, מאמר בנושא הנפקות חדשות בעלות עניין לאספני היודאיקה, וסיקור מספר תערוכות שנערכו לאחרונה בעולם, בהן התערוכה העולמית 'ברזיליה 2017' ו'מונקופיל 2017'.

קוראים המעוניינים לשתף את הקהילה הבולאית במאמר פרי עטם, מוזמנים לפנות להתאחדות בולאי ישראל, בכתובת הדוא"ל המופיעה מימין. נשמח לסייע בכתובה ובמתן קווים-מנחים לנושאים שיימצאו מתאימים להיכלל במגזין.

איתמר עצמון,
עורך 'שבל'

תוכן העניינים

דבר העורך	2
חדשות הבולאות	3
אליפות העולם בבולאות	
'ישראל 2018' / לילך גלעד	4
יום הבולאות 2017:	
כנס יום הבולאות ה-31 / איתמר עצמון	6
תולדות הדואר של ארץ ישראל:	
החותמות AV2 ו-O.A.T. על מכתבים	
שנשלחו מפלשתינה לחו"ל / יעקב כהן	15
יודאיקה:	
חדשות היודאיקה / איתמר עצמון	20
בולאות מעבר לים:	
תערוכת מונקופיל 2017 / יגאל נתנאל	24
הישגים מצוינים למציגים הישראלים	
בתערוכת הבולים העולמית 'ברזיליה 2017'	
/ ד"ר הדי פייבל	26
עדכון קטלוג בולי ישראל	28
חותמות דואר ישראל	30

חדשות הבולאות

של הסופר דוד ישעיהו זילברבוש, שפורסם בכ"ט בכסלו תרנ"ח בעיתון "הצפירה": "הנה טרם הודעתי מה שם המתנה הטובה שיש לי בבית גנזי. הנני ואגיד: סביבון שמה".

במפגש שנערך ב-21 בדצמבר הרצה חבר האגודה, גל שפרון, על הנושא "תולדות המשפחה בראי הפילטליה". מפגשי איל"ת מתקיימים אחת לחודש בשעות אחר הצהריים במוזיאון ארץ-ישראל ברמת אביב. למעוניינים להצטרף לאגודה וליהנות מפעולותיה ומפרסומיה, ניתן למצוא את טופס ההצטרפות בעמוד הבית של אתר האגודה, בכתובת <http://ranb2000.wixsite.com/ayelet> (המידע באדיבות מזכיר האגודה רן ברש).

נצרת עילית מכבדת את תושביה הוותיקים בבול אישי

חלק מניסיונה של עיריית נצרת עילית להביע את הערכתה לתושבים הוותיקים בעיר, יסדה העירייה מיזם בשם "מאה בול", במסגרתו מנפיקה העירייה בשיתוף חברת זואר ישראל גיליון בולים מסוג "הבול שלי" לכל תושב ותיק החוגג מאה שנים. בגיליון זה יופיעו לצד תמונתו של התושב הוותיק, ברכות וסמלי העיר והמדינה. בטקס השקת המיזם מסר ראש עיריית נצרת עילית רונן פלוט לילי שרודד, ניצולת שואה תושבת העיר החוגגת מאה שנים, את גיליון "מאה בול" הראשון.

רשמו לפניכם: מועדי היריד הבולאי המתחדש בחודשים הקרובים

ב גיליונות האחרונים של 'שבל' בישרנו על חזרתו של היריד הבולאי. היריד במיקומו הנוכחי, באולם האירועים (המרתף) של בית הכנסת "שיבת ציון" שברחוב בן יהודה (בניין 86) בתל אביב, ממשיך את מסורת ירידי הבולאות שהתקיימו בדיזנגוף סנטר קרוב לעשר שנים. היריד הבולאי מהווה מקום מפגש של הערכה, קנייה ומכירה ושיח מקצועי בתחום הבולאות והאספנות. היריד נערך ביום שני הראשון בכל חודש בין השעות 12:00-18:00. רשמו לפניכם כי הירידים הקרובים יתקיימו בחמישה בפברואר, בחמישה במרץ, בשני באפריל, בשביעי במאי, וברביעי ביוני. המעוניינים לשכור שולחן, ניתן לפנות לצבי פולק מעמותת הבולאים של תל אביב בטלפון 052-4667864. בואו בהמוניכם – הכניסה חופשית!

מהנעשה באיל"ת

א יל"ת, האגודה הישראלית לבולאות תימאטית, ממשיכה בפעילותה השוטפת, לרבות סדרת המפגשים במוזיאון ארץ ישראל והוצאת פרסומיה לאור. הגיליון הראשון לשנת 2018 של 'נושאון', ביטאונה של האגודה היוצא לאור בגרסה מודפסת, נושא את הכותרת "שישו ושמחו". במרכזו של הגיליון ניצב נושא השמחה, ובין היתר ניתן לקרוא בו על הקרנבל בברזיל, על אופני שאיבת המים לאורך ההיסטוריה (במאמר תחת הכותרת "ושאבתם מים בששון"). על העיירה האיטלקית הסגונית מרוסטיקה ועל שמחת חג הפורים. לצד אלה מופיעים המדורים הקבועים של המגזין, מהם ניתן ללמוד רבות על סוגיות ונושאים הניצבים ברומו של עולם האספנות הנושאית.

הגיליון הבא של נושאון יוקדש לנושא "לילה", וניתן להגיש מאמרים לפרסום לעורך הביטאון יורם לוביאניקר במייל noson.ed@gmail.com, עד ל-15 במרץ. בהמשך השנה מתוכנן להופיע גיליון בנושא עונות השנה, וגם אליו ניתן לתרום ממאמרכם.

מפגש האגודה שנערך ב-23 בנובמבר הוקדש לנושא הסביבונים. במפגש האזינו חברי איל"ת להרצאתה המרתקת של הסביבונאית חברת איל"ת, רחל ברלב. רחל אוספת סביבונים בכל צורות הופעתם – צעצועים, גלויות, ספרים, ציורים וכמובן – בולים. ההרצאה התמקדה בהיבטים הבולאיים של הסביבון. בהרצאה הוצגו בולים שונים מהארץ ומהעולם בהם נראים סביבונים, והמשתתפים נחשפו למידת החקרנות והסקרנות הנדרשים על מנת למצוא סביבונים זעירים המסתתרים על גבי בולים. בהרצאה נוכחו המשתתפים לגלות, בין היתר, שהוגה המילה העברית "סביבון" כפי הנראה אינו איתמר בן אב"י, כפי שמקובל לחשוב. על אף טענתו של בן אב"י כי חידש את המילה בהיותו בן חמש, היא הופיעה לראשונה במאמרו

NEGEV HOLYLAND STAMPS

- מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה
- המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו
- מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה

- ISRAEL, INTERIM, BRITISH MANDATE, OTTOMAN PERIOD, JUDAICA
- AUCTION ARE HELD TWICE A YEAR

Please write for a catalogue
Ask about special low vendor commission rates.

P.O.Box 8101 — TRENTON NJ 08650 USA

E-mail: LEADSTAMP@VERIZON.NET

Phone: 609-456-9508

אליפות העולם בבולאות 'ישראל 2018'

- ההכנות בעיצומן -

מאת: לילך גלעד

'ישראל 2018' עוררה עניין רב בקרב הפדרציות הבולאיות ברחבי העולם. להפתעתנו, למרות ההתראה הקצרה אנו עומדים כיום על ביקוש של כ-1,500 מסגרות תצוגה המתמודדות על 1,000 המסגרות המתוכננות להירכש.

רמת האוספים שישתתפו בתערוכה הינה גבוהה ביותר, וכוללת למעלה מעשרים אוספי WSC - אוספים נדירים במיוחד שזכו בתערוכות בינלאומיות קודמות במדליית זהב גדול, ויתחרו כעת על פרס אלוף האלופים ושני סגניו. ענף איסוף חדש - בולאות מודרנית - מיוצג זאת הפעם הראשונה בישראל, ומתייחס למחקר על בולים שהונפקו לאחר שנת 1980. כמו כן יתחרו מעל לשמונים פריטי ספרות בולאית. בימים הקרובים תתכנס הועדה הבולאית על מנת לאשר באופן סופי את רשימת התצוגות.

מבין כל התצוגות המתוכננות, בולטים מספר אוספים העוסקים בנושא ההיסטוריה של השואה. מאוסטרליה יגיע האוסף "במורד התהום - השואה בראי הבולאות". ספר בשם זהה המתבסס על האוסף נמצא בספריית ההתאחדות. מאוסטריה - גטו טרייזנשטט 1941-1945. מצ'כיה - רדיפות היהודים בבוהמיה, מורביה ובגטו טרזין. מצרפת - דואר ממחנות העצורים בצרפת במלחמת העולם השנייה. מיפן - הדואר באושוויץ 1939-1945 ומספרד - מחנה הריכוז במירנדה דה אברו 1936-1946. האוספים בנושאי היסטוריה וארץ ישראל ירוכזו בתערוכה כמדור פותח.

מצעד המדינות המשתתפות חובק עולם - שלושים מדינות מאירופה, עשר מאסיה, תשע מאמריקה ואוסף אחד מדרום אפריקה (בריאן גרוז, קומיסר דרום אפריקה שהיה אמור להביא שלושה אוספים לתערוכה, נפטר לאחרונה בטרם עת). כמו כן אנו מצפים לאספים פרטיים בעלי שם עולמי שיציגו מחוץ לתחרות

טקס חגיגי שהתקיים בתערוכת הבולים ברזיליה 2017, במעמד נציגי ישראל והנהלת האיגוד הבינלאומי לבולאות (ה-FIP), הועבר דגל האיגוד הבינלאומי לבולאות לתערוכת הבולים שתתקיים בירושלים.

טקס העברת דגל האיגוד הבינלאומי לבולאות מברזיליה לירושלים

אליפות העולם בבולאות 'ישראל 2018', אשר קיומה היה מוטל בספק בשל מגבלות תקציביות של חברת דואר ישראל ואשר אושרה רק באוגוסט האחרון, ממשיכה לצבור תאוצה. אנו שרויים כעת בעיצומן של ההכנות הנוגעות לצד הבולאי המקצועי מחד, ולניהול וארגון התערוכה על כל היבטיה מאידך.

לתערוכה. יגאל נתנאל, שעושה לילות כימים בקידום התערוכה, פגש לאחרונה במר סוסמן וסיפר לו על המצוקה הכספית בה אנו נמצאים. מר סוסמן, באופן ספונטני ולמרות שאין בכוונתו לבקר בתערוכה, שלף מכיסו 300 יורו ונתן ליגאל כתרומה.

מנהל השירות הבולאי, מר אלחנן שפירא וכל צוותו עושים גם הם מאמץ עילאי להשגת המשאבים הנדרשים והחסויות הרשמיות, תוך יצירת פריטים בולאיים מעניינים ופרסום יעיל ככל האפשר לתערוכה. אחד האמצעים החשובים שמקווה מנהל השירות הבולאי להשיג, הוא פרסום דבר התערוכה בכל מסכי הפלזמה בכמתיים סניפי דואר ברחבי הארץ.

כמו כל תערוכה בולאית הנערכת בארץ, גם בתערוכה הקרובה ינפיק השירות הבולאי גיליונית זיכרון עם הדפס זהב 'ירושלים של זהב'. על הגיליונית מצוירים נופים ירושלמיים ומופיעות מילות השיר של נעמי שמר 'ירושלים של זהב'. הפריט יודפס במהדורה מוגבלת ובלתי מנוקבת של 3,000 עותקים וינתן כשי למבקרים שיירכשו את קטלוג התערוכה.

**אנו מזמינים את חברי ההתאחדות לתת כתף ולהיות שותפים בהצלחת התערוכה!
לפרטים נא לפנות להתאחדות בולאי ישראל.**

פריט יחיד ונדיר בודד הנמצא ברשותם (במסגרת מועדון הגרנד פרי של האיגוד הבינלאומי לבולאות).

בנוסף לתצוגות הבולים יפעלו גם דוכנים לרכישת בולים מהארץ ומחו"ל. רשימה חלקית של סוחרים מהארץ כוללת את מרכז הבולים, בולי גלעד, רומנו בית מכירות בולים ובית-טוב. בתי המכירות הגדולים והידועים באירופה – ביניהם ספינק (SPINK), קוהלר (KOHLER) וגרטנר (GARTNER) – הבטיחו כבר את השתתפותם ושכרו מספר דוכנים. כמו כן אנחנו נמצאים במגע מתקדם עם השירותים הבולאיים של סין, נפאל וקירגיסטאן. במהלך חודש פברואר תיערך הגרלה בין הנרשמים לבחירת מיקום הדוכן.

אליפות העולם בבולאות 'ישראל 2018' דלה בתקציב, ולמרות זאת התאחדות בולאי ישראל לא תתפשר על רמת התערוכה והשירותים שיינתנו לבולאים ולציבור המבקרים. לשמחתנו אנחנו מצליחים לגייס תורמים נדיבים, אשר מכירים בחשיבות התערוכה לקידום הבולאות בארץ ולחיוזק מעמדה של הבולאות הישראלית בעולם, ומסייעים לנו בכל דרך אפשרית. לכבוד הוא לנו לציין את שני בתי המכירות קוהלר וגרטנר וכן את יוסי חכמי שהרימו תרומה נכבדה לטובת התערוכה. סוחר הבולים פאול סוסמן סיפק לנו קוריוז נחמד המשקף את האכפתיות והנכונות לתרום

כנס יום הבולאות ה־31

מאת: איתמר עצמון*

מנהל השירות הבולאי הנכנס אלחנן שפירא (מימין) ונשיא התאחדות בולאי ישראל עו"ד אלי וובר, מחזיקים באלבום בולי ישראל לשנת 2017, בהפקת השירות הבולאי

קיומה של אליפות העולם בבולאות בירושלים בירת ישראל, לרגל ציון שנת השבעים לישראל יביא כבוד וגאווה לישראל, אולם אין לשכוח כי מעמדה הבולאי של ישראל והמוניטין שיצא לתערוכות בארץ, הם פרי עמל של שנים רבות. תערוכה בינלאומית זאת עתידה להיערך בירושלים, ויש אפוא מקום לבצע השוואה לתערוכה הבינלאומית הראשונה שהתקיימה בעיר. 'ירושלים 73' – תערוכת הבולים אשר הייתה אמורה להיערך ב־1973 אך נדחתה עקב מאורעות מלחמת יום הכיפורים והתקיימה בפועל ב־1974 – הייתה דלה ובעלת רמה בולאית שלא הניחה את הדעת. בשל מיעוטם של מציגים בעלי אוספים ברמה בינלאומית, הוכנסו לתערוכה אוספים ברמה לא ראויה, על מנת למלא את מסגרות התצוגה, לכל יישארו ריקות.

כיצד ייתכן שמתערוכה דלה זאת השתפרה הרמה בישראל פלאים – וכיום מתמודדים על מסגרות התערוכה כמה מהאוספים הטובים בעולם? כדי להשיב לשאלה זאת סקר וובר את תולדות התערוכות הבולאיות בישראל. 'ישראל 2018' עתידה להיות התערוכה הבינלאומית השביעית בישראל. התערוכה הבינלאומית הראשונה

19 בדצמבר 2017 יצאו בולאי ישראל את ביתם להרחיב את אופקיהם ולקחת חלק בכנס יום הבולאות השלושים ואחד. הכנס התקיים במלון רנסנס בתל אביב בחג החנוכה, וכמיטב המסורת כלל הרצאות במגוון נושאים בולאיים, לצד טקס השקת סדרת בולי יום הבולאות, חשיפת תכנית ההנפקות לשנת 2018, הענקת פרס למעצב הבול היפה לשנת 2016 וגילוי תוצאות משאל הבול והחותמת המוצלחים לשנת 2017.

ראשון הנואמים בכנס היה אלחנן שפירא, מנהל השירות הבולאי הנכנס. שפירא, שזה עברו כנס יום הבולאות הראשון, ציין כי בשבעת החודשים הראשונים שלו לתפקיד, הוא נכנס בעובי הקורה על מנת ללמוד את הענף ביסודיות, ומצא תחום מפותח עם קהילה בולאית שוקקת ואיכותית. שפירא הוסיף כי הוא ער למצב שהבולאות הולכת ונדחקת לשוליים עקב התבססות הטכנולוגיה, וכי השירותים הבולאיים מכל העולם דנים בסוגיה כיצד לשמור על הגחלת גם בעתיד הרחוק.

בהקשר זה ציין שפירא את חשיבותה המכרעת של הקהילה הבולאית, המורכבת מאנשים בעלי ידע נרחב, רצון טוב ויצירתיות, ומהווה מבחינתו מקור ראשון ללמידה והבנת הענף. שפירא הוסיף כי כל המעוניין להאיר את עיניו לגבי מוצר או רעיון בולאי יפנה אליו באופן אישי וכי לשכתו פתוחה לכולם. מנהל השירות הבולאי החדש חתם את דבריו בנימה אישית, וציין כי התפקיד החדש מהווה עבורו סגירת מעגל, שכן אביו, ד"ר דוד הלל שפירא ז"ל, היה אספן מסור של כרוזים פוליטיים (ואף ייסד את ספריית ההעפלה באוניברסיטת תל אביב). של טלכרטים ובולים, והיה מנוי השירות הבולאי במשך שנים ארוכות. כמנהל השירות הבולאי, הוסיף שפירא, הוא מכיר מקרוב את הדנ"א של האספנים בעלי ההשכלה הרחבה והמסירות לתחביב.

מתערוכה מרושלת לרמה עולמית

אחריו עלה לדוכן הנואמים עו"ד אלי וובר, נשיא התאחדות בולאי ישראל, שגולל את כברת הדרך הארוכה שעברו תערוכות הבולים בישראל. וובר פתח בדברי שבח למנהל השירות הבולאי הנכנס, על שהצליח להביא לאישור התקציב לאליפות העולם בבולאות 'ישראל 2018'. הרעיון לקיים בירושלים תערוכת בולים בינלאומית בסיומן שבעים שנה לעצמאות ישראל דובר רבות בשנים האחרונות. בשל הספקות הרבים שכרסמו עקב מגבלת התקציב התחלנו להשלים עם העובדה שהרעיון ייגזר וגורל התערוכה ייחרץ. הצלחתו של שפירא להביא לאישור תקציבי נושאת עמה בשורה מרעננת, ומעידה כי עוד נכונות לנו הפתעות חיוביות בעתיד מצד מנהל השירות הבולאי הנכנס.

* תמונות הכנס בכתבה באדיבות זהר נוי.

מהארץ, ובמקביל תערוכות הבולים בארץ איבדו מרמתן. השפל הגדול בבולאות הישראלית התבטא בתערוכת 'ירושלים 73', שבלטה באמות מידה שיפוטיות בינוניות, וכך למשל תצוגה שהכילה מספר בולים קרועים, קיבלה לא פחות ממדליה מוזהבת, למורת רוחם של האספנים הרציניים.

למן שנות השמונים חל מפנה חיובי בבולאות הישראלית, ורמת השיפוט הישראלי השתפרה פלאים. בתערוכה הבינלאומית 'ישראל 85' שנערכה בשנת 1985 חל שיפור ניכר בסטנדרטים של התערוכה, ומגמה זאת נמשכה גם בתערוכת היובל לישראל 'ישראל 98' ובתערוכת 'ישראל 2008', שנערכה בירושלים לציון שישים שנים לעצמאות ישראל.

'ישראל 2018' מתעתדת להיות לפי פרמטרים רבים תערוכה מכובדת שתצטיין ברמה גבוהה ביותר. להפתעתו של וובר, הוגשו למעלה מעשר בקשות חדשות לתצוגות בנושא השואה, לאחר שנים ארוכות בהן לא הופיעו בארץ תצוגות בנושא. חלק מהבקשות להצגת אוספי ארץ הקודש מתייחסות לאוספים שהינם מהחשובים בעולם, ופירוט על התקדמות התערוכה ימצא הקורא במאמר בעמודים 4-5 בגיליון זה.

צוללים להרצאות הכנס

לאחר מכן עלה לכס הנואמים אריה אולבסקי, להנחיית הטקס. אולבסקי שיתף את משתתפי הכנס כי לאחר למעלה משלושה עשורים הוא פורש מתפקידו בשירות הבולאי, וביקש להודות לכל הגורמים השונים על הזכות לעבוד עמם.

אולבסקי הזמין את נשיא ההתאחדות עו"ד וובר ואת מנהל השירות הבולאי אלחנן שפירא להשיק את סדרת בולי יום הבולאות 2017, ועמם את שני מעצבי הסדרה, טוביה קורץ ומאיר אשל. סדרה זאת, הכוללת שלושה בולים, הוקדשה לנושא הצוללות בישראל. במכירה פומבית של העותק המוגדל של סדרת הבולים, שרווחיה נתרמו לקידום פעילותה של ההתאחדות, נמכר הפריט לדוד טבע, שהרים תרומה מבורכת של 1,750 ש"ח עבור ההתאחדות.

מעצבי סדרת בולי יום הבולאות "צוללות בישראל" טוביה קורץ (משמאל) ומאיר אשל חותמים על העותק המוגדל של הבולים

בארץ הייתה 'פילא 1945', והפקתה הייתה בגדר נס. תערוכה גדולה זאת נערכה באפריל 1945, והייתה התערוכה הבינלאומית הראשונה שנערכה בתקופה הסמוכה לתום מלחמת העולם השנייה. היא נערכה במסגרת יריד המזרח (עם סמל הגמל המעופף הנודע) בתל אביב, והוצגו בה מספר אוספים פנטסטיים, כגון אוספו של יעקב קליין, שזכה בפרס התערוכה שנערכה בפרגה ב-1938, ושנחשב לאוסף בולי הונגריה החשוב בעולם במשך עשרות שנים.

'פילא 1945' - כרזת התערוכה הראשונה בארץ ישראל

התערוכה הבינלאומית השנייה בארץ, והראשונה שנערכה לאחר קום המדינה בהשתתפות בינלאומית, הייתה תערוכת 'תביל', שהתקיימה בשנת 1957 בבית לסיך, אליה נהרו הישראלים באלפים וברבבות. הייתה זאת התערוכה המוצלחת ביותר בישראל מבחינת מספר המבקרים. וובר, שביקר בתערוכה בצעירותו, זוכר את התורים הארוכים של מבקרי התערוכה, שהשתרכו מרחוב ארלוזורוב. בתערוכה זאת מכר השירות הבולאי לא פחות מארבעה מיליון גיליוניות זיכרון של בולי ישראל.

לאחר תערוכה זאת תם עידן תור הזהב של המסחר בבולי ישראל והבועה הבולאית בארץ החלה להתפוצץ. עקב הצפה בבולי ישראל, ומשהתחוויר להמונים שהשקעתם בבולים לא הייתה כדאית, החל הציבור בישראל לאבד עניין בבולים. בכירי סוחרי הבולים ירדו

ה-Deutschland לבצע שתי הפלגות לחוף המזרחי של ארצות הברית, ובין שאר שרותיה שימשה כקו דואר בין גרמניה הנצורה לארצות הברית, כתחליף לאניות שביצעו שירות זה עד כה. ערב מסעה השלישי של הצוללת לארצות הברית בינואר 1917, פסק השרות עקב החרפת היחסים בין המדינות.

המעטפה שלפנינו, אשר מוענה לקליפורניה בארצות הברית, נועדה להישלח באמצעות שירות זה. בראש המעטפה נכתב בכתב יד Tauchbootbrief, כלומר "מכתב צוללות". חותמת דואר ייחודית לשירות זה הוטבעה בתחתית המעטפה, בה מופיעים בשורה השנייה ראשי התיבות T.B., שהינם קיצור של Tauchbootbrief. בחלקה התחתית של החותמת מופיעה בפעם הראשונה צלילית של צוללת. על פי חותמת זאת ניתן להבחין כי המעטפה נשלחה ב-16.1.1917, בסמוך להפסקת מתן השרות וביטול ההפלגה לארצות הברית. המעטפה הוחזרה לשולח עקב ביטול השרות בשל החרפת היחסים בין המדינות, על פי חותמת "הוחזר לשולח", המוטבעת במרכז המעטפה. פריט נוסף שהוצג בהרצאה מייצג את העברת הדואר הראשונה בין צוללות. בחמישה במאי 1979 נערך בצי הבריטי, מול חופי סקוטלנד, תרגיל חילוץ ניצולים מצוללת טבועה. מתווה התרגיל כלל חילוץ והעברת 'ניצולים' מצוללת אחת לצוללת אחרת, באמצעות תא חילוץ השייך לצי האמריקאי, בשעה ששתי הצוללות שהו מתחת לפני המים.

מעטפת המזכרת מתרגיל חילוץ הצוללות, עם שתי החותמות שהוטבעו בצוללות השונות (במרכז), וחותמת בית הדואר שהפיץ את המכתבים לאחר התרגיל (מימין)

לאחר הטקס נמסרה ההרצאה הראשונה בכנס, הקשורה לנושא הצוללות, מאת גידי רענן. רענן הוא אספן מתחום הבולאות הנושאת, חבר באגודה הישראלית לבולאות תימאטית ובנו של רס"ן יעקב רענן ז"ל, שהיה מפקד צוללת אח"י דקר שהייתה בשירות חיל הים, אשר טבעה ב-25 בינואר 1968. רס"ן רענן, שהיה בין הנספים בעת טביעתה, נחשב למפקד וקצין מוערך בחיל הים, אשר הנהיג הנלים הדוקים ומקצועיות מבצעית. הפלגה זאת הייתה אמורה להיות ההפלגה האחרונה שלו כמפקד צוללת, לאחר שהיה אמור להתמנות למפקד שייטת הצוללות. בהרצאה הציג בנו גידי את מתווה האוסף שלו בנושא הצוללות, בדגש על הצטלבות הדרכים של צוללות ודואר, והצגת הפריטים המוקדמים ביותר שקיימים מכל נושא באוסף. בשונה משאר אמצעי התחבורה הימיים, כמו ספינות ואניות, המשמשים הן לצרכי לחימה והן לשימוש אזרחי, מסחרי ותיירותי, מאז ומעולם שימשו הצוללות ככלי לחימה בלבד. ישנן אפוא נקודות מפגש מעטות בין דואר וצוללת, למעט מכתבים של צוותי הצוללות לבני משפחותיהם ודואר הצי הרשמי. בהרצאה שם גידי דגש על אירועים בהם הצטלבו דרכם של הצוללות וה"דואר" בהקשרו הרחב.

על תעמולה וצוללות: חותמת תעמולה גרמנית משנות מלחמת העולם השנייה, עליה נכתב "למעלה 32 מיליון טון שירדו למצולות", לצד צלילית של אנייה טבועה. הכוונה היא לכמות האספקה שהוטבעה במסגרת קרב השיירות שהתחולל באוקיינוס האטלנטי. בקרב זה ייטו צוללות הצי הגרמני שיירות אספקה של אניות סוחר וליווי בדרכן מארצות הברית וקנדה לבריטניה וברית המועצות, שנשלחו לתגבור החזית המזרחית במלחמה

צומת מרכזי בו הצטלבו דרכי הדואר והצוללות היה הדואר שהפעילה ה-Deutschland - הצוללת היחידה ששימשה לצרכים מסחריים ולא כאמצעי לחימה. עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה הטילו מדינות ההסכמה סגר ימי על גרמניה, באמצעות אניות שסגרו וצרו על פני המים של גרמניה. היות שהגרמנים נאלצו לייבא חומרי גלם אסטרטגיים לטובת המאמץ המלחמתי, בעיקר מארצות הברית שלא הכריזה בתחילת המלחמה שהיא לוקחת צד כנגד גרמניה, הוחלט לבנות צי צוללות מסחרי, שהורכב מצוללות בלתי ממושות, לצורך חציית האוקיינוס האטלנטי, תוך עקיפת האניות שסגרו את הגבולות הימיים של גרמניה.

כחלק מהפרויקט הוזמנו שבע צוללות במשקל של כ-1800 טון - צוללות ענק במונחי אותם הימים - עם יכולת נשיאת מטען של כ-740 טון, מתוכן הוכנסו בפועל לשרות מסחרי פעיל ב-1916 הצוללות Deutschland ו-Bremen. הצוללת Bremen טבעה בנסיבות בלתי ידועות במסעה הראשון לארצות הברית, ואילו שאר חמש הצוללות הוסבו לצרכים מבצעיים וגויסו עם השלמתן לצי הקיסרי הגרמני.

במסגרת שירותה המסחרי כקו ייבוא ייצוא, הספיקה

הרביעי בסדרה, אשר חותם את הסדרה לציון מאורעות המלחמה בארץ. הבול מוקדש לכיבוש חיפה במלחמה ושחרורה מהשלטון העותומאני על ידי חטיבות פרשים הודים. בספטמבר 1918 קיבלו הבריטים דיווח שגוי מסיוור אווירי שהטורקים החלו בנטישת חיפה, ובעקבותיו תכננו להיכנס לעיר. עם כניסתם נתקלו באש כבדה, והוחלט לשלוח יחידה שהורכבה מפרשים הודים. האש שהטיחו הטורקים ממכונות הירייה לא הרתיעה את הפרשים, וב-23 בספטמבר החלה הסתערות משולבת. חרף מותו של מפקד היחידה דלפאט סינג – שנחשב כ"גיבור חיפה" בקרב היהודים – בשעה שניסה להסתער על מקורות הירי, פרצו הפרשים לעיר וחיסלו כל הנקרה בדרכם, במה שנראה כקרב היחידי במלחמת העולם הראשונה, שבו כוח פרשים דוהר כבש עיר מבוצרת.

שבעים שנה לגבעטרון (פברואר) – כחלק מהנפקת בולים הקשורים לציון שנת השבעים לישראל, יופיעו מספר בולים של מוסדות שהוקמו על ערש הכרזתה של המדינה, ואשר סללו את הדרך לבאים אחריהם. בין בולים אלה יונפק בול לציון שבעים שנה לגבעטרון – להקת זמר נודעת המתמקדת בשירי ארץ ישראל, שהחלה את פעילותה בראשית ימי המדינה ומופיעה עד ימינו אנו. רפרטואר הלהקה כולל עיבודים לשירי ארץ ישראל מוכרים לצד שירי מולדת שנכתבו במיוחד עבורה. הלהקה, שזכתה פרס ישראל למפעל חיים לשנת התשס"ז, מהווה שופר של התנועה הציונית ובייחוד של זרם הציונות העובדת, ובין שיריה ניתן למנות את "ים השיבולים", "החיטה צומחת שוב" ו"בת שישים".

שבעים שנה לצ'יזטרון (פברואר) – להקה נוספת שהטביעה את חותמה על ההווי המוזיקלי בארץ היא הצ'יזטרון, להקת הזמר והבידור הצבאית הראשונה בישראל. הלהקה פעלה בשנים 1950-1948, בהתחלה מטעם הפלמ"ח ובהמשך מטעם צה"ל בראשית ימיו. לצ'יזטרון הייתה תרומה מוראלית רבה בימי מלחמת העצמאות, הודות להופעותיה המרובות בפני חיילים באזורי הלחימה. היא זכתה לאהדה רבה בקרב לוחמי תש"ח, ששיריה היו שגורים על פיהם. שירי הצ'יזטרון מצטיינים במגוון רחב של נושאים, לאומיים ואישיים כאחד. רפרטואר הלהקה כולל שירי זיכרון, שירים שביטאו תקווה לעתיד – ובהם שירים שתיארו כיצד מאורעות התקופה יסופרו בעתיד, כדי להבליט ללוחמים את גודל השעה – לצד שירי אהבה ושירים הומוריסטיים להפגת לחץ המלחמה.

חמישים שנה לחיבר יטבתה (פברואר) – לרגל ציון יובל שנים לייסוד החיבר יטבתה שבערבה, שנועד לשמר זנים של בעלי חיים נדירים וייחודיים החיים בארץ בסביבה טבעית, יונפקו שלושה בולים בגיליון חריג. גיליון זה יכלול שלושה בולים שונים בשתי שורות המפורדות באמצעות איור מרהיב, ובכל שורה מופיעים שלושת הבולים עם השבלים. הבולים מציגים שלושה מינים הבולטים בחיבר – הראם הלבן, צבי השיטים והפרא. החיבר מהווה את ביתן של חיות מדבריות רבות, במטרה להגן, להביא לרבייתן ולהשבתן ההדרגתית לטבע, ומתגוררים בו מספר זנים מדבריים שאינם חיים בישראל, למטרת שימור עולמי.

תווית דוארמט – רכבות בישראל: תווית כללית (פברואר) – תווית זאת פותחת סדרה של תוויות דוארמט, שתוקדש השנה לנושא הרכבות

במסגרת האירוע הועבר גם שק עם דברי דואר. הייתה זו הפעם הראשונה בהיסטוריה בה הועברו דברי דואר בין שתי צוללות מתחת לפני הים. שק הדואר נלקח לים עם צוללת מדגם Resolution (צוללת גרעינית נושאת טילים בליסטיים), שם בוצעה החתמת המעטפות, והועבר אל הצוללת מדגם Oberon, שם בוצעה החתמה נוספת של דברי הדואר. עם חזרתה של הצוללת השנייה לבסיס האם הועבר השק לבית הדואר Helensburgh Dunbartonshire למיון והפצה. בסך הכול הוחתמו 1,000 מעטפות מזכרת מהאירוע. פריטים נוספים מאוסף הצוללות ניתן למצוא באתר האינטרנט של גידי רענן המוקדש לאוסף, בכתובת www.submarinesonstamps.co.il.

חשיפת תכנית ההנפקות לשנת 2018

מיד לאחר מכן הציג אלחנן שפירא, מנהל השירות הבולאי, את תכנית ההנפקות לשנת 2018, וענה לשאלות המשתתפים. על אף שהייתה זאת הפעם הראשונה עבורו, הציג שפירא את תכנית ההנפקות במקצועיות, תוך הדגמת הקווים העיצוביים והתוכניים שהנחו את השירות הבולאי בגיבוש מדיניות עיצוב הבולים לשנה זאת. בשנת 2018 יופיעו כמיטב המסורת שלל בולים ססגוניים במבחר נושאים. רבים מהם עוצבו בזיקה לציון שנת השבעים לעצמאות ישראל. במרוצת השנה יופיעו בולים בנושאים הבאים:

- חמישים שנה לטלוויזיה הישראלית** (פברואר) – עשרים שנה לאחר הקמת המדינה, ופחות משנה לאחר ניצחון ישראל במלחמת ששת הימים, נוסד ערוץ טלוויזיה ציבורי ממלכתי בארץ, המוכר בשמו "הערוץ הראשון". מאז שידורו הראשון של הערוץ – שידור חי של מצעד צה"ל שנערך בירושלים ביום העצמאות 1968 – הפיק הערוץ עשרות תכניות טלוויזיה שהפכו לנכסי צאן ברזל בתרבות הישראלית. הבול מורכב מסמליל (לוגו) הערוץ, ומשמותיהן של מספר תכניות ששודרו בשנות קיומו ונצברו בתודעה הישראלית. סמליל הערוץ המופיע בבול עוצב באופן המשלב בין מנורת שבעת הקנים לבין תיאור של גלי שידור. בשובל מופיעות גרסאות שונות של סמליל הערוץ, שעוצבו בשינויים צורניים קלים עבור תכניות הערוץ השונות.
- מאה שנה למלחמת העולם הראשונה בארץ ישראל** (פברואר) – כחלק מסדרה רב-שנתית לציון מאה שנים למלחמה הופיע הבול

ארבעת הבולים הראשונים לשנת 2018

בגודלם המקורי, יופיעו בגיליון זה שני בולים נוספים בנושא חדשנות בצה"ל שיופיעו לראשונה ב־2018, המובאים בגיליון בהקשר של הישגים בתחום הביטחון. בתחתית הגיליון יתנוסס סמליל התערוכה הרשמי. גיליון מיוחד זה יתקרב לגודלו של דף A4 סטנדרטי, וייכנס לדף אלבום תקני. כל העותקים שיודפסו מגיליון זה יהיו ממוספרים.

- **פרחי אביב** (אפריל) – סדרה בת ארבעה בולים צבעוניים ומרהיבים תוקדש לפרחי האביב – תלתן ארגמן, צבעוני ההרים, חרצית עטורה ודרדר כחול. ארבעה בולים אלה אף יופיעו בגיליונית מזכרת, כאשר ברקע יופיע איור עם ארבעת הפרחים יחד. הבולים בגיליונית המזכרת יבדלו מהבולים הרגילים בכך שיופיעו עליהם, כחלק מעיצוב הגיליונית, פרפרים וחיפושית.
- **שבעים שנה לתעופה האזרחית בישראל** (אפריל) – התעופה האזרחית בישראל נוסדה בתש"ח, עם הקמתה של אל-על, חברת התעופה הגדולה בישראל וחברת הדגל שלה. בול הדואר בשילוב השובל שלו מבטא את ההיסטוריה הענפה שעברה התעופה האזרחית בארץ למן הקמתה ועד ימינו אנו. בבול מופיעה תמונת טיסת הבכורה בישראל, בעוד ששובל מופיע מטוס הדרימליינר החדש של אל-על – מטוס בואינג 787 ממנו רכשה אל-על 16 יחידות בעסקת ענק, המצטיין בפיתוחים ובביצועים מתקדמים.
- **שבעים שנה לעצמאות ישראל ומאה שנה לעצמאות המהודשת של פולין** (אפריל) – בול בהנפקה משותפת בין ישראל ופולין כבר הונפק בשנת 1993, לציון חמישים שנה למרד בגטאות ובמחנות, וכן בול נוסף בשנת 2009 בנושא שנת פולין בישראל, המציג את דמותו של ברק יוסלביץ', לוחם יהודי שנכנס לפנתאיאון הגבורה הצבאית הפולנית. בבקשת ממשלת פולין יונפק בול נוסף בהנפקה משותפת בין ישראל ופולין, עתה לציון עצמאותן של המדינות. טקס ההשקה עתיד להיערך בארמון המלוכה בוורשה.
- **תווית דוארמט – רכבות בישראל: קטר 70414** (אפריל) – התווית השלישית בסדרה תוקדש לקטר מספר 70414 – רכבת באר שבע. זהו הקטר המפורסם ביותר, שכן שמו נזכר בשירו של אריק לביא, אותו כתב חיים חפר: *"בתחנה בבאר שבע עמד קטר ומספרו שבעים ארבע מאות ארבעה עשר קטר קיטור תשוש קטר קיטור ישן עמד בתחנה והעלה עשן"*.
- **שבעים שנה לישראל בקומיקס ובקריקטורה** (מאי) – הקומיקס והקריקטורה מלווים את ישראל שנים ארוכות, ודמויות קריקטוריסטיות שונות כמו שרוליק התקבעו בהווייה הציבורית בארץ. מדיות אלה נועדו להציג אירועים אקטואליים בצורה מופרזת והומוריסטית, בין אם כעלילה רציפה כמו הקומיקס ובין אם כקריקטורה בודדת, במטרה לשעשע או להעביר ביקורת. לרגל שנת השבעים לישראל עיצב האומן מישל קישקה באופן צבעוני וברור שובבה שלושה בולים המסכמים שבעים שנות קומיקס וקריקטורה בארץ. הבולים מציגים סוגיות הניצבות בלב הציבוריות הישראלית, אליהן אנו מתייחסים ביומיום בכובד ראש וברצינות יתירה, אך בצורה קריקטוריסטית וקומית – הגנה וביטחון, קדמה ופיתוח והקמת המדינה. הבולים יונפקו בגיליון גנרי המורכב משתי שורות של שלושה בולים עם שבלים, ובין השורות יפריד איור עם דמויות קריקטוריסטיות שונות שליוו אותנו במשך שנות המדינה, עם קריקטורה משעשעת במיוחד.

בישראל. התווית הראשונה הינה כללית – והתוויות שיונפקו במרוצת השנה יוקדשו לקטרים שונים.

- **תווית דוארמט – רכבות בישראל: קטר 265** (פברואר) – התווית השנייה בסדרה תוקדש לקטר מספר 265, השייך לרכבת העמק.
- **יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל התשע"ח** (אפריל) – לרגל יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל שיחול השנה, יופיע בול המציג פרח, דיסקית זיהוי עם הכיתוב "לנצח נזכור" ואבנים שהניחו מבקרים על גבי המצבה. מרכיבים אלה הינם חזון נפרץ על גבי מצבות הלוחמים שנפלו במערכות ישראל בהר הרצל. בול זה שונה אפוא מבולי יום הזיכרון שהונפקו בשנים האחרונות, המציגים שמות וציטוטים משירי הזיכרון הלאומיים. בשובל הבול מופיעים סמל צה"ל ולצדו סמליל מיוחד שעוצב לציון שבעים שנה לצה"ל.
- **שבעים שנה לעצמאות ישראל** (אפריל) – בול הדואר שיונפק לציון שבעים שנה להקמת מדינת ישראל יסמל את הווי החיים של המדינה, בצורה קצבית ושוקקת חיים. הבול יורכב מגוונים שונים של צבע כחול, כצבע דגל המדינה, ויכלול מרכיבים עיצוביים שונים המשקפים חדשנות, הישגיות ועוצמה של המדינה הצעירה. בין ההישגים המיוצגים בבול זה ניתן למצוא המצאות ישראליות המציבות את ישראל בחזית הטכנולוגיה העולמית – כמו הווייז (Waze), אפליקציית הניווט שהומצאה על ידי חברה ישראלית ונמכרה לענקית הטכנולוגיה גוגל ומשמשת לקוחות מכל רחבי העולם, וה־"Disk on key", המצאה ישראלית נוספת המשמשת את כולנו. אולם ההישגים הישראלים אינם מוגבלים לתחום הטכנולוגי בלבד – וחובקים את כל פיות החיים. כך מוצג ההון האנושי – דמות המחזיקה את דגל ישראל, סמל המייצג את הישגי ישראל בתחום הטלוויזיה, הקולנוע והמוזיקה, ועוד סמלים המציגים חברה תוססת בעלת הישגים תרבותיים מתקדמים.
- **הצדעה לצה"ל – בולי כומתות** (אפריל) – גיליון מרהיב הכולל בחובו 16 בולים יוקדש לכומתות השונות של יחידות צה"ל. בצה"ל ישנן כיום 17 כומתות בגוונים שונים – וכל בול יוקדש לאחת מן הכומתות, ויציג את כומתת היחידה וסמלה, וסיסמת היחידה שתנוסס על שובל הבול. במרכז הגיליון תופיע הטבעת זהב של סמל צה"ל. הכומתות הוכנסו לשימוש כחלק ממדי צה"ל לאחר מלחמת העצמאות, וחולקו תחילה לארבעה צבעים בסיסיים. עם השנים נוספו כומתות להבדלה בין היחידות השונות, ואף הונהגו מספר כומתות המורכבות משילוב של צבעים שונים. בבולים אלה ניתן למצוא כומתות ותיקות כמו הכומתה האדומה של חטיבת הצנחנים והכומתה השחורה של חיל השריון, לצד כומתות חדשות. באחד הבולים מופיעות שתי הכומתות החדשות ביותר כיום – כומתת חיל האיסוף הקרבי, המופיעה בצהוב־חול, וכומתת מערך הגנת הגבולות, המופיעה בצהוב־חום מנומר.
- **שבעים שנה של חדשנות ישראלית: גיליון מיוחד** (אפריל) – לרגל אליפות העולם בבולאות שתיערך בירושלים לציון שנת השבעים לישראל, יונפק גיליון ייחודי, אשר יכלול מלבד בול השבעים לישראל, שלל בולים מהעבר, המביעים את הישגי ישראל בתחום הטכנולוגיה, הכימיה, הדפוס, החקלאות, הרפואה ועוד. מלבד בולים אלה, שכבר הונפקו בעבר ויופיעו עתה

מאז התחרית בבית הכנסת של מגדלא, עובר בסמל המנורה המופיע בשער הניצחון של טיטוס שברומא, המציג את שבוי המלחמה והשלל שבזו הרומאים לאחר הניצחון במרד הגדול, וממשיך בסמל המנורה כמרכיב המרכזי בסמל המדינה. צורות נוספות של המנורה הלקוחות מממצאים ארכיאולוגיים שונים מופיעות מסביב לשלושת הבולים, כמו סמל המנורה המופיע על מטבע ברונזה נדיר שטבע השליט החשמונאי האחרון מתתיהו אנטיגונוס בקרב מול הורדוס, שבהשראתו עוצב סמל המנורה המתנוסס על המטבע בערך 10 אגורות. בגיליונית זאת מופיעים לראשונה בתולדות ישראל בולים משושים.

● **פריט מיוחד לרגל התערוכה (מאי) – בנוסף לפריטים אלה, יונפק לרגל התערוכה פריט ייחודי נוסף. פריט זה ישוחרר לציבור רק עם פתיחת התערוכה, ומנהל השירות הבולאי השאיר אותו בגדר סוד.**

● **תווית דוארמט – רכבות בישראל: קטר 1307 (מאי) – התווית הרביעית בסדרה תוקדש לקטר מספר 1307, ותשוחרר לציבור בתערוכה בירושלים.**

● **תווית דוארמט 'ישראל 2018' (מאי) – לרגל התערוכה תונפק תווית דוארמט. נושא התווית ייוודע בתערוכה.**

● **תווית מאור 'ישראל 2018' (מאי) – לרגל התערוכה תונפק תווית מאור. נושא התווית ייוודע בתערוכה.**

● **ארכאוזואולוגיה בישראל (אוגוסט) – ארכאוזואולוגיה היא ענף המשלב בין ארכאולוגיה וזואולוגיה, ועוסק בחקר שרידי בעלי חיים מאתרים ארכאולוגיים להבנת חברות אנושיות קדומות והתפתחותן. שרידי בעלי חיים עשויים להעיד על הרכב המזון בעבר ואופן הכנתו, במטרה לאתר תפניות מרכזיות באבולוציית האדם, כגון התפתחות הצייד והדיג וביות בעלי חיים. שני בולים יוקדשו לארכאוזואולוגיה בארץ ישראל ויצגו ממצאים מרכזיים שהתגלו בארץ – גולגולת של לביאה מיפו מתקופת הברונזה המאוחרת וחיטין של פיל מחולון מתקופת התרבות האשליית, עדות לנוכחותם של פילים ואריות בארץ בימי קדם. בארץ ישראל, הנמצאת בין שלוש יבשות, המחקר הארכאוזואולוגי מלמד רבות על אופן התפתחות והתהוות עולם טבע ייחודי, ושרידי בעלי החיים בשכבות ארכאולוגיות מצביעים על הופעתם והכחדתם של מינים בארץ ישראל.**

● **בית ליטווינסקי – הנפקה משותפת ישראל-אסטוניה (אוגוסט) – בית ליטווינסקי ברחוב אחד העם 22 בתל אביב היה מהבניינים הראשונים בשכונת אחוזת בית. זהו בניין אקלקטי אשר נבנה בשלבים, כאשר הבית המקורי היה בן קומה אחת בלבד ועוצב בהשראת בתי הערבים האמידים ביפו. לפני מלחמת העולם הראשונה נוספה לבית קומה שנייה, ובשנות המלחמה אוכלס הבית באחיות אנגליות ששירתו בבית החולים הצבאי שפעל בגימנסיה הרצליה הסמוכה. בשנת 1932 מונה מוריס ליטווינסקי לקונסול אסטוניה בישראל, אשר פעל ממשרדו שבקומה השנייה, ודגל אסטוניה התנוסס על התורן מעל הגג. לרגל ציון שנת השבעים לישראל ושנת המאה לעצמאות אסטוניה יונפק בול זה בשתי המדינות.**

● **נשים פורצות דרך (אוגוסט) – מאבקה של התנועה הציונית להעלאת יהודי התפוצות לארץ ישראל לא הייתה כמו שהיא לולא מעורבותן של שתי נשים שעשו נפשות והקדישו את חייהן למפעל**

● **חדשנות בצה"ל (מאי) – במשך שנים רבות אנו מציינים בגאווה כי על אף ממדיו הקטנים, נחשב צה"ל לאחד הצבאות המודרניים החזקים בעולם. בין הסיבות המרכזיות לכך ניתן למנות את החדשנות והמקוריות של צה"ל. שני בולים יוקדשו לפרויקטים חדשניים שהקנו לצה"ל שם ומוניטין בעולם – כיפת ברזל והגנת הסייבר. כיפת ברזל היא מערכת הגנה אקטיבית ניידת ללירוסט רקטות קצרות-טווח שפותחה ומוצרת ברפאל, המהווה גורם מכריע בהתמודדותה של ישראל מול התקפות הרקטות הפלסטיניות. הגנת הסייבר היא הגנה על נכסי הרשת של צה"ל מפני מתקפות זדוניות לגניבת מידע חסוי ושיבוש המערכות הממוחשבות של הצבא.**

● **ירושלים של זהב – גיליונית מזכרת (מאי) – לרגל אליפות העולם בבולאות 'ישראל 2008', שנערכה בירושלים לציון שישים שנות עצמאותה של המדינה, הונפקה גיליונית מזכרת המוקדשת לבירת ישראל, עם איור של 'ירושלים של זהב' – תכשיט הזהב שביקש רבי עקיבא להעניק לאשתו, עליו ככל הנראה היו רקועים איורים הלקוחים מהוויית העיר. לרגל אליפות העולם 'ישראל 2018' העתידה להיערך בירושלים לרגל שנת השבעים לישראל, ימשיך השירות הבולאי את המסורת וינפיק לרגל התערוכה גיליונית מזכרת בנושא 'ירושלים של זהב', עם הטבעת זהב חגיגית. בשונה מהגיליונית הקודמת, שהוקדשה לתכשיט ירושלים של זהב, הגיליונית הקרובה תוקדש לשירה של נעמי שמר, ששמו נבחר בהשראת התכשיט, אשר הפך לאחד מנכסי צאן הברזל הבולטים ביותר בהווייה הישראלית. בגיליונית יופיעו שני הבתים הראשונים של השיר, בכתב ידה של נעמי שמר, ומשמאל יופיע בול 'ירושלים של זהב', עם הטבעת הזהב. גרסה לא מנוקבת של גיליונית זאת תצורף לקטלוג התערוכה. הצצה לגיליונית זאת ניתן למצוא במאמר בנושא ההכנות לאליפות העולם בבולאות, המופיע בעמודים 4-5.**

● **ירושלים של זהב (מאי) – בול הדואר שיוצג בגיליונית המזכרת 'ירושלים של זהב' יונפק גם כבול בודד לשימוש דוארי, ללא הטבעת הזהב. בשובר הבול, שלא יוצג בגיליונית המזכרת, תופיע שורה הלקוחה מן השיר – 'הלוא לכל שירייך אני כינור'. בהתאם, נושא הבול הינו כינור עליו מוצגים כמה ממקומות העיר. בחלקו העליון מוצגים מקומות המסמלים את עברה של העיר, כגון מגדל דויד, חומות העיר וטחנת הקמח של משה מונטיפיורי, ובחלק התחתון – מקומות המסמלים את ההווה המודרני של העיר, כגון הכנסת, גשר המיתרים, מוזיאון ישראל ועוד. בלב הכינור מופיעה השורה המוכרת מפזמון השיר – 'ירושלים של זהב ושל נחושת ושל אור'.**

● **המנורה – מן המקדש לסמל מדינת ישראל: גיליונית מזכרת (מאי) – פריט נוסף שיונפק לרגל אליפות העולם בבולאות הוא גיליונית מזכרת, המוקדשת למנורת שבעת הקנים. מנורת שבעת הקנים מאוזכרת במקרא כאחד מכלי המקדש, ולמן הופעתה במקרא ועד להפיכתה סמל המדינה עברה גלגולים רבים. ממצאים ארכיאולוגיים שונים מצביעים על כך שהמנורה עוצבה בסגנונות שונים, ובספרות הרבנית מופיע דיון ער באשר לשאלה מה הייתה הצורה המדויקת של מנורת המקדש. במרכזה של גיליונית המזכרת ניצבים הגלגולים השונים של המנורה, עם שלושה בולים משושים המציגים את התפתחות סמל המדינה**

המשתתפים בנבכי השיקולים המנחים את עיצוב בולי ישראל, והציגו הגיגים מעבודת התחקיר המעמיקה המלווה את עיצובו של כל בול. במשך השנים האחרונות לוקח משה לפעמים חלק בתחקיר המקדים, ובהרצאה הוא פתח אשנב לאתגרים העומדים בפני הצורך לדייק ככל הניתן בפרטים. התחקיר המלווה כל בול משלב ידע מעמיק, רגישות רבה ומחשבה מקורית על מנת להתגבר על מגבלות ומכשולים עיצוביים ותוכניים.

עבודת התחקיר של בולי ישראל מלווה, למשל, ברגישות דתית עמוקה, על מנת להימנע מאיורי צלבים או הצגת פסוקים עם השם המפורש. כך למשל בבול בית הכנסת הגדול של תוניס, שהופיע במסגרת סדרת בולי מועדים לשמחה בשנת 1970, הופיע באותיות זעירות השם המפורש, כחלק מעיצוב הקיר החיצוני של בית הכנסת. בשל ממדיו הזניחים של הכיתוב הוא לא גרר תגובות נזעמות בקרב הציבור. אולם, עם פרסום כרזת הבול על לוחות המודעות הוצג הבול בהגדלה, וחדי העין הבחינו כי הוא כולל בחובו את השם המפורש.

בול בית הכנסת הגדול בתוניס והשם המפורש על קיר בית הכנסת בהגדלה

הסערה שהתחוללה בעקבות זאת הגיעה ללשכתו של הרב הראשי דאז שהזמין את יינון ביילין, מנהל השירות הבולאי באותן השנים, והשניים מצאו פתרון מקורי כדי להשקית את הרוחות. היות שהבולים כבר הופצו בעולם על ידי סוכנויותיו של השירות הבולאי, לא ניתן היה להוציא את הבולים מהמלאי, ובמקום זאת הציע ביילין לפרסם מודעות בולטות בעיתונות הישראלית מטעם השירות הבולאי, לפיהן יש לנהוג בכבוד בבול זה, ובמקום להשליכו לפח בול זה טעון גניזה. ההצעה הניחה את דעתו של הרב הראשי, והסערה חלפה.

שלום ללא פרטנר

בהרצאה נוספת הציף ד"ר אופיר וינטר, עמית מחקר במכון למחקרי ביטחון לאומי, סוגיה בולאית מזווית פוליטית-ביטחונית, עם הרצאה תחת הכותרת "איך מציירים שלום קר?". באמצעות עיון בבולי דואר שהונפקו בארצות ערב בעלי זיקה לישראל, כמו למשל בולים עם מפות הכוללות את שטח ישראל, חשף ד"ר וינטר מסרים סמויים המשקפים את הלכי הרוח ביחס לקיומה של מדינת ישראל.

המסרים המופיעים על בולי ארצות ערב בהקשר של הסכסוך הישראלי-ערבי על השליטה בארץ ישראל הינם רבים ומגוונים, וכבר בשנת 1945, טרם הכרזת עצמאותה של ישראל, ניתן למצוא התייחסות לסכסוך זה על גבי בולים. לרגל כינוס היסוד של הליגה הערבית ב-1945 הונפק במצרים בול המציג בנוסף לשבעת הדגלים

העלייה – עדה סרני, שתרמה לעליה הבלתי לגאלית, ורחה פראייר, חלוצת עליית הנוער. נשים אלה מצטרפות לנשים פורצות דרך שהטביעו את חותמן הייחודי על החברה הישראלית בכל תחומי החיים אשר זכו לבולים בשנים האחרונות, בהן הזמרת ברכה צפירה, המשוררת זלדה ועוד. הנשים פורצות הדרך שהופיעו בבולי השנים האחרונות קנו את מעמדן בתחומי הרוח והתרבות, ולראשונה מופיעות נשים שהשפיעו על המאבק הציוני ותרמו למאבק זה בתחום העלאת היהודים לארץ. עדה סרני פעלה ערב הקמת המדינה כסגנית וכמפקדת המוסד באיטליה, בתקופה בה שיגר המוסד במסגרת פעילותו לעליה ב' מאיטליה, למעלה מ-20,000 מעפילים. סרני הצליחה לרקום קשרים קרובים עם מנהיגי איטליה ולדחוק בהם להעלים עין מפעילות זאת. רחה פריאר הייתה מייסדת מפעל "עליית הנוער", עסקיית ציונית, סופרת ומשוררת.

- **מועדים התשע"ט – תמר** (אוגוסט) – התמר, אחד משבעת המינים שהשתבחה בהם ארץ ישראל, תופס מקום מרכזי בראש השנה. הוא מהווה את אחד ממרכיבי שולחן החג, ואכילתו בראש השנה היא סגולה למתיקות לאורך השנה כולה. עץ הדקל וכפות תמרים היו אלמנטים עיצוביים בולטים באומנות היהודית הקדומה, והם מופיעים למשל ברבים ממטבעות היהודים בימי קדם. התמר תופס מקום מרכזי בייחוד בחג הסוכות – הודות ללולב המהווה את אחד מארבעת המינים ולכפות התמר המשמשים כסכך לסוכה. בספרות הרבנית נמשל עם ישראל לתמר – כשם שמשמשים בתמר בכל חלקיו ואין בו פסולת (שכן כל מרכיביו משמשים את האדם), כך ישראל אין בהם פסולת. בשלושת בולי הסדרה ניתן לראות את השימושים השונים בתמר ובעץ הדקל.

- **תווית דוארמט – רכבות בישראל: קטר 3001** (אוגוסט) – התווית החמישית בסדרה תוקדש לקטר מספר 3001 – אותו נזכה לראות עד יום העצמאות.
- **הנפקה משותפת ישראל-ארצות הברית** (אוקטובר) – נושא הבול טרם הופץ לציבור.
- **עצי יער – ט"ו בשבט** (דצמבר) – לרגל ט"ו בשבט תונפק סדרה בת שלושה בולים של עצי ארצנו – אלון מצוי, קליל החורש וקטלב מצוי.
- **יום הבולאות – רובוטיקה** (דצמבר) – לרגל יום הבולאות הבא יונפקו שני בולים בנושא רובוטיקה.
- **חמישים שנה לרשות ניירות ערך** (דצמבר) – רשות ניירות ערך בישראל עוסקת בשמירת עניינו של ציבור המשקיעים בניירות ערך. הרשות מפקחת על פעילות החברות הציבוריות והתאגידים, מנהלי התיקים ויועצי ההשקעות, ועוד כהנה וכהנה. הרשות הוקמה ופועלת על פי חוק ניירות ערך שנחקק בשנת 1968, ובמסגרת חגיגות היובל להקמתה יונפק בול לצינון המאורע.
- **תווית דוארמט חג המולד** (דצמבר) – המסורת רבת השנים תימשך גם השנה, עם הופעת תווית דוארמט מסוגנת לרגל חג המולד.

בולים טעונים גניזה

אחריו ריתק את השומעים משה רימר, עם הרצאה בנושא התחקיר המלווה את עיצובם של בולי ישראל. בהרצאה שיתף רימר את

הכרזת תוצאות משאל הבול והחותמת המוצלחים

כחלק קבוע ממסורת הכנס, נחשפו תוצאות המשאל שקיים השירות הבולאי, בהשתתפות בולאי ישראל, באשר לחותמת ולבול המוצלחים והיפים ביותר שהופיעו בשנת 2017.

המעצבים טוביה קורץ ומאיר אשל מקבלים את מגן משאל הבול היפה, עבור גיליונית הזיכרון "ספינות המלך שלמה", שזכתה במשאל הבול היפה לשנת 2016, ולשבחים רבים באשר לעיצובה

במשאל החותמת היפה לשנת 2017, זכתה במקום השלישי חותמת יום ההופעה של סדרת הבולים "נחשים בישראל". במקום השני נבחרה חותמת האירוע "ארבעים שנה לקצרין" ובמקום הראשון זכתה חותמת יום ההופעה של סדרת הבולים "מבני בידור וספורט בתקופה הרומית".

החותמת הזוכה במשאל החותמת היפה לשנת 2017

במשאל הבול היפה לשנת 2017, זכה במקום השלישי הבול "מאה שנה להצהרת בלפור". במקום השני זכתה סדרת הבולים "מבני בידור וספורט בתקופה הרומית", ובמקום הראשון נבחרה גיליונית המזכרת "חמישים שנה לאיחוד ירושלים", פרי מכחולו של המעצב מאיר אשל.

של שבע המדינות שייסדו את הליגה הערבית, גם בול לבן, בתוכו מתנוססת המילה 'פלסטיין'.

בולי הליגה הערבית שהופיעו במצרים ב-1945, עם דגל לבן נושא הכיתוב 'פלסטיין'

עם חתימת הסכם השלום בין ישראל ומצרים בין נשיא מצרים אנואר סאדאת לראש ממשלת ישראל מנחם בגין בשנת 1979, הונפקו במצרים שני בולים לציון המאורע. בבולים אלה מופיעים תאריך חתימת הסכם השלום, חתימת ידו של אנואר סאדאת שחתם על ההסכם, המילה 'שלום' ברקע ושבע יונים. אולם בין מרכיביו הרבים של הבול, אין זכר לקיומה של ישראל, כמו דגל או מפת ישראל - או לכל הפחות חתימת ידו של בגין, עמו חתם סאדאת על מסמך הסכם השלום.

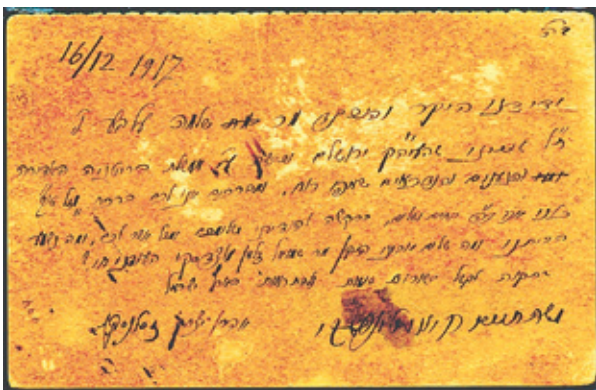

מעטפת היום הראשון של שני הבולים שהופיעו במצרים לרגל חתימת הסכם השלום עם ישראל, ללא התייחסות כלשהי לפרטנר הישראלי

בבולים אלה, שהופצו ברחבי מצרים בתפוצה נרחבת של מאות אלפי עותקים, מהווה השלום את הנושא העיקרי, אולם תוך הצגתו כערך מופשט וערטילאי, ללא התייחסות לישראל, אף לא בעקיפין. למתבונן בבול לא ניתנת האפשרות להבין מי הפרטנר עמו נערך הסכם השלום. הממשל אפוא שיווק את השלום בקרב התושבים כמושג עמום וכללי, ולא כהסכם ממשי עם שותפה שנויה במחלוקת כמו ישראל. במקום זאת מופיעה בבול יונת השלום - סמל חדש בהקשר של שלום בבולי ארצות ערב, אשר החל להופיע תדיר בבולי ארצות ערב בהיותו סמל ניטרלי, המייצג שלום בין עמים, אך לא חושף את זהות הפרטנר עמו נערך הסכם השלום.

כיבוש ירושלים במלחמת העולם הראשונה

הבריטי, נשלחה על ידי גולים יהודים ממצרים, להם הייתה משפחה בירושלים, אשר הקדימו לשלוח את הגלויה כדי לתהות בשלום אבי המשפחה שהתגורר באותה העת בעיר. בגלויה זאת ניכרת שמחתה של המשפחה לאחר שנודע לה דבר הכיבוש הבריטי של ירושלים: "ת"ל [= תודה לאל] שזכינו שהעיה"ק [= שהעיר הקדושה] ירושלים נכבשה ע"י ממשלת בריטניה האדירה... ומברכים אנו לכם ברכת מזל טוב".

שני צדיה של הגלויה המוקדמת ביותר הידועה כיום שמוענה לבית הדואר הבריטי בירושלים

דואר עברי בראי מקורות התקופה

כנס יום הבולאות נחתם בהרצאתו של רפי לבנת, שהוקדשה לדיון במספר שאלות יסוד הרובצות על הנפקת בולי דואר עברי ובולי דמי הדואר הראשונים בישראל, באמצעות עיון במקורות התקופה. במרוצת השנים הופיעו בספרות המחקרית, שהתפתחה שנים רבות לאחר הנפקת הבולים, גרסאות שונות באשר לכרונולוגיית הנפקת הבולים, ובאשר לעניינים נוספים. כדי לבחון מהן הגרסאות המדויקות ביותר, הציג לבנת מספר מקורות שנכתבו בתש"ח, אשר פורסמו בסמוך להופעת הבולים ולכן מהימנותם רבה ביחס למקורות מאוחרים יותר. עיון במקורות אלה מאפשר להתחקות אחר הכרונולוגיה המדויקת של הנפקת הבולים, וכן לענות על מספר שאלות נוספות, חלקן כבדות משקל כמו זהות הנפשות הפועלות בעניין קביעת שמה של סדרת בולים זאת ובקביעת שמה של המדינה. סיכום מפורט של הרצאה זאת, כמו גם של מספר הרצאות נוספות שנמסרו בכנס, ימצאו הקוראים בגיליון הבא של 'שבל'.

מאה שנים ועשרה ימים מפרידים בין כיבוש ירושלים במלחמת העולם הראשונה לבין כנס יום הבולאות האחרון. כיבוש ירושלים בתשעה בדצמבר 1917 על ידי הבריטים היה אחד מרגעי השיא במערכה על ארץ ישראל במלחמת העולם הראשונה. בהרצאה שנשא ד"ר אדי לייבו בכנס הוא האיר זקוק על כיבוש ירושלים מן הזווית הדוארית. לאחר תיאור השתלשלות האירועים שהובילה לכניעת הצבא העות'מאני בירושלים התייחס ד"ר לייבו להשלכותיו של הכיבוש על הדואר בירושלים.

בירושלים הוקמה יחידת דואר צבאית בריטית כבר ב-16 בדצמבר, שבוע לאחר כיבוש העיר, ועל מנת להבין את הגורמים שהובילו לפתיחת שירותי דואר בעיר זמן קצר לאחר הכיבוש יש להתייחס למנגנון הדואר הצבאי שהונהג בקרב החיילים הבריטיים ששהו בארץ. בשנות המלחמה נשלחו לארץ ישראל כמאתיים אלף חיילים בריטיים – אשר שלחו בכל שבוע כחצי מיליון מכתבים. היחידות הצבאיות השונות היו מאורגנות ומסודרות מבחינת שירותי הדואר שהוענקו לחיילים, תוך קביעת נהלים ותקנות.

על אף ששירותי הדואר נועדו לשימושם הבלעדי של החיילים הבריטים, מכתבים שונים שנשלחו באמצעות שירות זה אשר התגלגלו לידינו חושפים כי מערך הדואר הבריטי אף שירת אזרחים. הבריטים הבינו שעליהם לדאוג להמשך שגרת החיים עבור התושבים, ולכן אפשרו להם לשלוח מכתבים אזרחיים, ואף ניתנה ההנחיה לא לגבות תשלום בעד השירות, כל שעה שלא הונפקו בולים בריטיים מיוחדים עבור תושבי הארץ.

מכתב מוקדם שנשלח מסניף הדואר של הצבא הבריטי בירושלים ב-19 בדצמבר אשר היה ממוען לקהיר

המכתבים המוקדמים ביותר הידועים מסניף הדואר של הצבא הבריטי בירושלים נשלחו ב-17 בדצמבר, יום לאחר פתיחת הסניף וזמן קצר לאחר התמקמות הכוחות הבריטים בירושלים. שמו של הסניף יצא למרחקים וכבר היה מוכר ומבוסס, וכבר בתאריך 24 בדצמבר נשלחה גלויה שמוענה לסניף זה. גלויה זאת, המוקדמת ביותר שמוענה לירושלים תחת הכיבוש

החותמות AV2 ו-O.A.T. על מכתבים שנשלחו מפלשתינה לחו"ל

מאת: יעקב כהן

ממוספרים לסיווג הקטגוריות הודפסו בצרפתית, לרוב עם תרגום לאנגלית.

בחלק מטפסים ממוספרים אלה הופיעה הקידומת AV, שנועדה לבטא כי דברי הדואר נשלחו באוויר. בטפסים ששימשו ל'דואר פתוח', הקידומת הינה AV2. בטפסים של רשויות דואר שונות, כמו סינגפור, הכיתוב מופיע גם כ-A.V.2, להביע כי אלו ראשי התיבות של Avion Vole.

הטופס המלא נקשר לכל שק דואר עם רשימת הצרורות שבתוכו עם כמויות ויעדים, ובאופן זה ניתן היה לזהות ולעקוב אחר כל משלוח, ולמצוא את תעריף דמי הדואר המהויבם בהתאם להסכמים בין ארץ המוצא לרשויות הדואר ביעדים השונים. משרד החליפין שקיבל אפוא 'דואר פתוח', בחן את הצרורות שבשק הדואר על פי טופס AV2 הנלווה. ממשרד החליפין נותבו הצרורות ליעדי המשנה עם טופס AV2 חדש, שנועד למשרד החליפין הבא, עד ליעד הסופי. היו אפוא מקרים בהם צרור בודד כלל מספר טופסי AV2 שונים, בהתאם למספר משרדי החליפין שטיפלו בו.

תפוצה ומחקר

מספרם המועט של דברי הדואר שהוחתמו בחותמות אלה וידועים כיום – כ-5,000 מכתבים עם החותמת O.A.T. וכ-2,500 דברי דואר עם AV2 – מעיד כי רק אחוז נמוך של מכתבי דואר פתוח הוטבעו בחותמות אלה. נתון זה נובע מכך שבמקרים רבים רק דבר הדואר שבראש צרור המכתבים הוחתם בחותמות אלה. יתר על כן, לא כל משרדי החליפין החתימו את המכתבים בחותמות אלה.

הגורם העיקרי לכך שהמכתבים עם החותמת O.A.T. שכיחים יותר מהחותמת AV2, נובע מכך שחותמת זאת אומצה על ידי הדואר הבריטי, והייתה בשימוש במשרד החליפין בלונדון. לונדון שימשה כצומת דרכים מרכזי לארצות הברית, למזרח הרחוק ולאירופה, ולכן חותמת זאת הוטבעה בתדירות גבוהה יותר.

חלוצי המחקר של חותמות אלה היו דונלד סמית' (Donald D. Smythe), שפרסם ב-1962 בביטאון הבולאי האמריקני את עיקרי ממצאיו, וממשיכו ד"ר ליאופולד דיקשטיין, שפרסם בביטאון הבולאי הישראלי עדכונים בשנים 1979-1980. מורי חפץ (Murray Heifetz) העמיק בתחום, וב-1998 פרסם את המונוגרפיה הראשונה, Markings O.A.T. & A.V.2.

ין חותמות הדואר שהוטבעו על מכתבים משנות מלחמת העולם השנייה, ידועות חותמות עם הכתובים AV2 ו-O.A.T. – ראשי התיבות של Avion Vole 2 ושל Onward Air Transmission. מקורו של הביטוי הראשון הינו בצרפתית, ופירושו המילולי טיסת מטוס, והביטוי השני פירושו באנגלית העברה בדרך האוויר, בתרגום חופשי. חותמות אלה שימשו רשויות אזרחיות לסימון דברי דואר שנשלחו בדרך האוויר (למעט מקרים מעטים שהשתמשו בהן עבור החתמת דואר רגיל), גם אם הובלו המכתבים ליעדם על ידי מטוסים צבאיים.

חותמות דואר פתוח

השימוש בחותמות אלה החל לאחר פרסום תקנותיה של וועידת איגוד הדואר העולמי (Union Postale Universelle, UPU) שנערכה בלונדון בשנת 1929. אף על פי שהוועידה לא התייחסה במישרין לחותמות אלה, הוכנסו החותמות לשימוש כנגזרת וכתולדה של תקנות הוועידה באשר ל'דואר שנשלח לארץ אחרת. דברי דואר שנשלחו לארץ אחרת נארזו בצרורות של עד 60 פריטים. הצרורות הוכנסו לשק הדואר, ולאחר מכן נחתמו ונותרו סגורים עד הגעתם ליעד. תהליך זה נודע כ'דואר סגור' (closed mail). תקנות איגוד הדואר העולמי חייבו שתווית עם הכיתוב par avion ('דרך האוויר') ועם יעד המשלוח תצורף לכל צרור ושק דואר בתהליך זה.

תקנות הדואר קבעו כי משלוח ליעד מסוים יכול להכיל יותר משק דואר אחד, ובלבד שמשקל כל שק לא יעלה על 30 ק"ג. במקרים בהם לא התקבלו דברי דואר בכמות מספקת למילוי שק דואר לארץ יעד אחת, קובצו המכתבים לצרורות, וכל צרור תויג ליעדו בנפרד. במקרים אלה, צרורות שונים המיועדים למספר יעדים נערמו לשק דואר אחד. שק הדואר נשלח למשרד הדואר (exchange office) בארץ ששימשה כצומת הדרכים לאותן הארצות שאליהן יועדו הצרורות. בדיקת היעד הראשוני ויעדי המשך של הצרורות חייבה כמובן את פתיחת שק הדואר לאורך מסלול הטיסה. שקים אלה מוינו לפי נתיבי היעד, והחבילות הועברו לשקים שונים במקטע אחר של הדרך. תהליך זה נודע כ'דואר פתוח'.

החותמות O.A.T. ו-AV2 הופיעו על מכתבים שנשלחו לחו"ל בתהליך זה של דואר פתוח. ועידת איגוד הדואר העולמי חייבה לסווג את דברי הדואר לשלוש קטגוריות – קטגוריה של מכתבים (סימונה LC), קטגוריית 'שונות' (AO, קיצור של Autres Objets), שכללה למשל ספרים, חבילות קטנות ועיתונים וקטגוריה של חבילות. טפסים

החותמת O.A.T.

2. מכתב שנשלח מתל אביב לארצות הברית בתאריך 16.10.1944, עם חותמת O.A.T. מסוג II בגוון סגול

3. מכתב שנשלח מסניף הדואר ברחוב אלנבי בתל אביב לארצות הברית בתאריך 27.12.1944, עם חותמת O.A.T. מסוג III בגוון ורוד. המכתב בויל בתעריף משולש לארצות הברית של 390 מיל (130 מיל ליחידת משקל של עשרה גרם כפול שלוש)

4. גלויה שנשלחה מנהריה לארצות הברית בתאריך 1.1.1945, עם חותמת O.A.T. מסוג IV בגוון ורוד

חותמת זו הייתה בשימוש בעיקר בשנים 1943-1946, ובייחוד בשנת 1945. מרבית המכתבים עם החותמת O.A.T. הוטבעו במשרד הדואר הבריטי בלונדון בשנות מלחמת העולם השנייה ואחריה. במשרד החליפין בלונדון מוינו דברי הדואר והועברו בנתיב המיועד ליעד הסופי. מאורעות המלחמה חייבו שינוי תמדי, בהתאם למצב, במסלולים ובדרך העברת הדואר. במהלך המלחמה מוקם בליסבון מרכז חלוקה של דואר המיועד ללונדון ובהמשך ליעדים באפריקה, בארצות הברית ובמזרח הרחוק. עד שנת 1952 ניתן היה לשלם בעד תעריף משלוח המכתב, חלק באוויר וחלק בים. במשך המלחמה המגמה הייתה לפשט את נוהלי הדואר ככל הניתן, והעברת מכתבים במסלול הכולל נתיבים אוויריים הייתה מורכבת ובלתי רצויה עבור רשויות הדואר. לפיכך הופיעה החותמת O.A.T. לציון הנתיב האווירי, גם אם התעריף היה לדואר רגיל או דואר אוויר בחלקו.

חפץ הבחין בין 15 סוגים של חותמות O.A.T., עם מספר תתי-קבוצה. היות שהחותמה בוצעה באמצעות חותמת גומי הנתונה לבלאי מתמשך, הוכנסו במרוצת הזמן חותמות חדשות, ומידות החותמת האליפטית או המלבנית עשויות להשתנות בכשני מ"מ, ובפרט מידות המסגרת החיצונית. החותמות הוטבעו לרוב בגוון ורוד וורוד-אדום, ובמקרים נדירים יותר בגוון כחול-סגול ושחור. ארץ המקור המרכזית של סוגים II, III ו-IV הינה פלשתינה. להלן מספר דוגמאות לדברי דואר שנשלחו מארץ ישראל עם החותמת O.A.T. וסוגיה השונים, בשנות מלחמת העולם השנייה ואף מאוחר יותר:

1. מכתב שנשלח מתל אביב לארצות הברית ב-26.10.1944, עם חותמת O.A.T. מסוג I בגוון ורוד

5. מכתב שנשלח מתל אביב לארצות הברית בתאריך 19.10.1944, עם חותמת O.A.T. מסוג IV בגוון סגול
8. מכתב שנשלח מירושלים לאמסטרדם בתאריך 24.9.1945, עם חותמת O.A.T. מסוג VII בגוון ורוד, בהטבעה כפולה

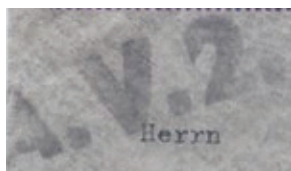
6. מכתב שנשלח מירושלים לארצות הברית בתאריך 22.11.1944, עם חותמת O.A.T. מסוג IV בגוון שחור. ביול המכתב כולל בול בערך 100 מיל עם גוון ירוק עמוק, changeling color. לפנינו, אפוא, שילוב של מעטפת O.A.T. עם ביול הכולל בול נדיר זה
9. מכתב שנשלח מחיפה לניו-יורק בתאריך 10.11.1945, עם חותמות O.A.T. מסוג VIII בגוון ורוד

7. מכתב שנשלח מחיפה לפראג בתאריך 20.8.1945, עם חותמת O.A.T. מסוג VI בגוון ורוד
10. מכתב שנשלח מתל אביב לשטוקהולם בתאריך 23.11.1946, עם חותמת O.A.T. מסוג IX בגוון ורוד

A.V.2 החותמת

להבדיל מהחותמת O.A.T. שהייתה בשימוש במשרדי החליפין בלבד, החותמת הוטבעה הן במשרד החליפין והן בארץ השולח (point of origin). בדומה לחותמת O.A.T., גם חותמת זו הוטבעה על פי רוב

במכתב העליון של חבילת המכתבים והייתה בשימוש נרחב במלחמת העולם השנייה, אולם היא נדירה יותר מהחותמת O.A.T. על פי ארגון הדואר העולמי, החותמת באה לציין שהמכתב הגיע לתחנת המעבר (transit point), ומשם יש להעבירו בדרך האוויר ליעדו הסופי. בשנות מלחמת העולם השנייה מדינות רבות רצו לעקוף את אזורי המלחמה, גם במחיר של שימוש במסלולים ארוכים יותר, שחייבו תחנות מעבר בדרך. חפץ מייך כעשרים סוגים של חותמת זו עם מספר תתי קבוצה, ולהלן שני מכתבים שנשלחו מארץ ישראל, הנושאים חותמת זאת:

1. מכתב שנשלח מירושלים ללונדון דרך סינגפור בתאריך 21.7.1940, עם חותמת AV2 מסוג 1 בגוון אדום

11. מכתב שנשלח מתל אביב לשטוקהולם בתאריך 20.11.1945, עם חותמת O.A.T. מסוג VIII בגוון ורוד. חפץ מציין שנצפו 59 מעטפות מסוג זה

12. אגרת אוויר שנשלחה מנהריה לקנדה בתאריך 2.12.1945, עם חותמת O.A.T. מסוג XI בגוון ורוד

טבלת עזר: חותמות O.A.T. על מכתבים שנשלחו מפלשתינה לחו"ל

הערות	מידות האותיות (מ"מ)	מידות המסגרת (מ"מ)	גוון	סוג	מספר המוצג במאמר זה
O.A.T. הוחתם בלונדון	41x10.5	50.5x32.5	ורוד	I	1
O.A.T. הוחתם בלונדון	41.5x11.5	54x34.5	סגול	II	2
O.A.T. הוחתם בלונדון	42.5-44.5x11.5-12.5	56.5-58x36-37	ורוד	III	3
O.A.T. הוחתם בלונדון	51x14	64x43	ורוד	IV	4
O.A.T. הוחתם בלונדון	49x13-13.5	63x40	סגול	IV	5
O.A.T. הוחתם בלונדון	49.5x13.5	62.5x40.5	שחור	IV	6
O.A.T. הוחתם בלונדון	49x16	58x37	ורוד	VI	7
O.A.T. הוחתם בלונדון	27x7-8	32x18	ורוד	VII	8
O.A.T. הוחתם בלונדון	28.5x8	34x19	ורוד	VIII	9
O.A.T. הוחתם בלונדון	31.5x8.5	37x20	ורוד	IX	10
O.A.T. הוחתם בלונדון	31x9.5	36.5x21	ורוד	X	11
O.A.T. הוחתם בלונדון	26x9-10	32-33.5x18.5	ורוד	XI	12

* סיווג החותמות בטבלה נעשה בהקבלה לספרו של מורי חפץ, Markings O.A.T. & A.V.2 (לפי המהדורה השלישית שפורסמה ב-2006 בהוצאת American Air Mail Society).
 ** יש לציין כי בעוד החותמות O.A.T. הופיעו עם מסגרת אובלית (דוגמאות 1-6 במאמר זה, סוגים I-V בספרו של חפץ) עד סוף שנת 1945, החותמות בתצורה המלבנית (דוגמאות 7-12 במאמר זה, סוגים VI-XI בספרו של חפץ) הופיעו לרוב בשנים 1945-1946.
 *** מידותיהן של החותמות המופיעות בטבלה זאת ובטבלה הבאה נמדדו בפועל מהמעטפות המוצגות במאמר.

2. מכתב שנשלח מתל אביב לגרמניה בתאריך 4.4.1947, עם החותמת A.V.2 מסוג 12a בגוון שחור

חפץ מציינ שנצפו 14 מעטפות עם חותמת מתת־קבוצה זאת, ואך בודדות מהן נשלחו מפלשתינה. במכתב זה מופיע בול בעריך של חמישה מילים, אולם התעריף למסירת דואר אוויר במועד זה עמד על 55 מיל, ובול נוסף בערך של 50 מיל ככל הנראה הוסר מהמעטפה. החותמת הוטבעה בתל־אביב, והתאריך אף מאוחר יותר מהמצויין בספרו של חפץ (28 במרץ 1946). המעטפה נושאת גם חותמת צנזורה אזרחית אדומה של שטוטגארט בימים שלאחר מלחמת העולם השנייה ובאזור הפיקוח האמריקני. הטבעת החותמת AV2 בוצעה בעיקר לאחר מלחמת העולם השנייה. להלן טבלת סיכום עם מידע נוסף לשתי המעטפות שהוצגו לעיל.

מספר המוצג במאמר זה	סוג החותמת	גוון	מידות (מ"מ)	הערות
1	1	אדום	15x4.5	AV2 הוחתם בסינגפור
2	12a	שחור	49x14	A.V.2. הוחתם בתל אביב

מעטפה נדירה זו ממחישה את אחד ממסלולי דואר האוויר הארוכים ביותר בהיסטוריה, תוך חציית האוקיינוס האטלנטי והאוקיינוס השקט, על מנת להגיע ליעד מירושלים ללונדון. דבר הדואר נשלח ב־21 ביולי 1940 ובויל בבולים בעריך 100 ו־50 מיל, התעריף במועד זה לדואר אוויר בחציית שני האוקיינוסים עם פאן אמריקן, לחמישה גרם. על המכתב סרט צנזור נושא מספר 69/7433.

ב־10 ביוני 1940 הצטרפה איטליה למלחמת העולם השנייה לצד גרמניה, ודרכי האוויר לאירופה ממדינות המזרח התיכון דרך הים התיכון נחסמו למעבר. מסיבה זאת נוצר מסלול ארוך ומקיף זה דרך אמריקה, אשר חצה שני אוקיינוסים, על מנת להגיע לאירופה. במעטפה מוטבעת חותמת משולשת שחורה עם הכיתוב Passed for Transmission Singapore, והמספר בתוך החותמת 49. מתחת הוטבעה חותמת ידנית אדומה AV2 שנחתמה בסינגפור (ללא מסגרת, ללא עצירות בין האותיות, גודל 15.5x4.5 מ"מ, סוג 1 Murray Heifetz/ O.A.T. and A.V.2 Markings). ידועות רק מעטפות מעטות עם חותמת מסוג I שנשלחו מפלשתינה.

המעטפה נשלחה במסלול לסינגפור עם BOAC Horseshoe והמשך עם Pan-Am Clippers לסן־פרנסיסקו. ביתר פירוט המסלול המוצע עבר מפלשתינה לסינגפור עם חברת התעופה KLM ומסינגפור לסידיני, אוסטרליה עם BOAC ב'מסלול הפרסה'. מסידיני לאוקלנד, נירזילנד עם חברת Teal (Tasman Empire Airways LTD). משם נשלח לסן פרנסיסקו עם חברת PANAM 19, FAM (הקו נפתח ב־17 ביולי 1940). המעטפה הוטסה לניריווק על ידי קו תעופה ארצי ומכאן על ידי FAM 22 לליסבון שבפורטוגל, מדינה ניטרלית באותה עת. מליסבון הוטסה המעטפה על ידי BOAC או KLM ללונדון (מסלול זה מוצע על פי ספרו של Thomas H. Boyle Jr., Airmail Operations (during WWII).

השימוש בחותמת AV2 מסוג I הופסק בסוף 1941, טרם כיבוש סינגפור על ידי היפנים.

אֵילִית - אגודה ישראלית לבולאות תימאטית

Ayelet - The Israeli Association for Thematic Philately

אילית היא עמותה המאגדת בולאים מכל הארץ, האוספים בולים ודברי דואר על פי נושא.

* חברי אילית מקבלים את פרסומי האגודה:

<< חוברת "נשארן" - יוצאת לאור ארבע פעמים בשנה. במידע בולאי על אספנות נשאית, נשאי איסוף וחומר בולאי;

<< עיתון "שובל" של התאחדות בולאי ישראל.

* מפגשי חברים והרצאות פעם בחודש.

* מכירות פומביות לחברי האגודה בלבד.

* הדרכה וסיוע מקצועי לתצוגה בתערוכות בולים בארץ ובחול.

* הזכות להנות משרותי הספרייה הבולאית העשירה של התאחדות בולאי ישראל.

ניתן לקרוא חומר נוסף באתר אילית בכתובת הבאה או באמצעות QR-Code:

ranb2000.wix.com/ayelet

חדשות היודאיקה

מאת: איתמר עצמון*

שנגטו כחלק מתכנית חינוכית זאת, הונפקה בהולנד סדרת בולים לציון שנת הספר, בה הוצגו עשרה ספרים מכוננים בתרבות ההולנדית השמורים בספרייה הלאומית של הולנד. הספרים נבחרו בשיתוף חוקרי הספרייה הלאומית, והם מייצגים עשרה כותרים מז'אנרים שונים אשר נכתבו על ידי מחברים הולנדיים ומהווים נכסי צאן ברזל ביצירה האנושית.

סדרת הבולים ההולנדית, שהונפקה ב־12 בספטמבר 2016, הינה בעלת נוכחות יהודית מרשימה, ומהווה אפוא תזכורת מדוע דבק בעם היהודי זה מכבר הכינוי "עם הספר": שלושה מתוך עשרת הבולים הוקדשו ליצירות ספרותיות שהותירו את חותמן על התרבות ההולנדית, עם זיקה עמוקה לסוגיה היהודית.

אחד מבולי הסדרה הוקדש לספרו הנודע ופורץ הדרך של הפילוסוף היהודי-הולנדי ברוך שפינוזה (1677-1632), "תורת המידות (אתיקה)". ברוך שפינוזה הוא שם דבר להוגה ופילוסוף מזהיר. הוא ניפץ מוסכמות ופיתח גישה חדשנית ומפוקחת באשר לשאלת קיום האל, ספג קיתונות של ביקורת מטעם הקהילה היהודית ואף גורש ממנה. ספרו זה, שהיה מוכן לדפוס בשנת 1675 אך פורסם רק לאחר מותו, מהווה את תמצית שיטתו של שפינוזה באשר לגאולת הנפש, ומציג אלטרנטיבה לגאולה הפרטית באמצעות מצע פילוסופי תבוני ושיטתי במקום להתבסס על כתבי הקודש.

העמוד הראשון ביצירתו של הפילוסוף היהודי שפינוזה – "תורת המידות (אתיקה)"

הספר מייצג את גישתו של שפינוזה, שנחשב לאחד מאבות החילוניות והספקנות, בשל השקפותיו המתקדמות באשר למציאות האל וייסודה של ביקורת המקרא, שבבסיסה התפיסה שהמקרא מהווה יצירה אנושית ולא תוצר התגלות אלוהית. שפינוזה, הוגה דעות ומתמטיקאי שביצע מחקרים בנושא חקר העדשות, ניהל מערכת יחסים סבוכה עם הקהילה היהודית. הוא היה מצאצאי יהודי ספרד האנוסים שהיגרו לאמסטרדם ובן לפרנס הקהילה הספרדית באמסטרדם. הוא הקדיש את שנות נעורו ללימודי היהדות ונחשב עילוי, אך בשל גישתו למקרא ולקיום האל גורש מן הקהילה בעוגמת נפש כבר בהיותו בן 24, ונרדף על ידה כל חייו.

קראת סיומה של שנת 2017 – אשר הייתה גדושה בהנפקות בנושא יודאיקה מרחבי העולם – נסקור להלן מספר הנפקות בנושא מן השנה החולפת, וכן מספר בולים שהונפקו בשנת 2016 אשר ראויים לעטר את האוסף בנושא היודאיקה.

עם הספר מכבב בסדרת בולי 'שנת הספר' בהולנד

שנת 2016 סומנה בהולנד כ"שנת הספר". במהלך שנה זאת הוצגה בהבלטה ובדרכים שונות חשיבותם של ספרי הקריאה, על מנת לעודד את בני הדור הצעיר בעידן הדיגיטלי להרחיב את השכלתם התרבותית באמצעות ספרים. בין הפעולות והמהלכים השונים

* תודתנו למר יורם גלעדי מ"בולי גלעדי" על שהעביר לידיעתנו רבים מהבולים המופיעים במאמר.

חג הפסח בחותמת של דואר הונגריה

הדואר ההונגרי הנפיק ב־10 באפריל 2017 – התאריך המקביל ל"ד ניסן תשע"ז בלוח השנה העברי – חותמת לציון ערב פסח ותענית בכורות הנהוגה ביום זה.

הרעיון להנפיק חותמת דואר לרגל מאורע זה הינו פרי יוזמתו של יהונתן סינשי העומד בראש הארגון 'גשר היד' – מרכז למחקר וליחסים בין דתות. מר סינשי מגדיר את עצמו כרועה רוחני הפועל לקירוב לבבות ושיתוף פעולה בקרב בני שלוש הדתות, יהודים נוצרים ומוסלמים, אותם הוא מכנה 'בני אברהם'. מידי שנה מדפיס הארגון לוח שנה המציין את החגים והמועדים של כל אחת מהדתות, וזאת בנוסף לצילומי מפגשים ופעילויות שהתקיימו במשך השנה החולפת.

דף המזכרת הבולגרי לכבוד הבול המשותף עם ישראל

שפינוזה הותיר חותם עמוק על הפילוסופיה האנושית, וניסח כמה מן הרעיונות הפילוסופיים שהיוו בסיס והשראה לבכירי ההוגים המודרניים, כמו הגל, קאנט ומנדלסון. מדענים רבים נשענו על תפיסתו, כמו למשל אלברט איינשטיין, שטבע את המונח "אני מאמין באלוהים של שפינוזה" – אשר מתגלה בהרמוניה המסודרת של סדרי הטבע, לא באלוהים העוסק בגורלם ובפעולותיהם של בני האדם.

בול נוסף בסדרה הוקדש לאחת מיצירות הספרות ההולנדיות המוכרות ביותר בעולם – "הבית האחורי: רישומי יומן, 14 ביוני-1942" באוגוסט 1944 – הלא הוא יומנה של אנה פרנק. יומן זה, שכתבה פרנק בעת שהותה במחבוא משפחה מאימת הצורך הנאצי באגף האחורי של בית בעיר אמסטרדם בשנים 1942-1944, נחשב לאחד המסמכים האוטנטיים והמזוהים ביותר עם ספרות השואה.

ביומן מגוללת פרנק את רחשי ליבה, את ילדותה במחבוא, ומנסחת במילים אנושיות וכנות את רגשותיה הכמוסים ביותר של נערה מתבגרת הנאלצת להיכלא בין קירות אפרוריים בבית המשרדים של חברת אופקטה באמסטרדם, בשנים הססגוניות והמעצבות ביותר של האישיות. היומן הינו רב המכר הגדול ביותר בשפה ההולנדית, והיומן האישי הנמכר ביותר בעולם בכל הזמנים.

הבול השלישי הוקדש לספר "חסידות האגדה" (סיפורים חסידיים), שנכתב בשנים 1942-1943 על ידי העיתונאי, המפיק והפובליציסט ההולנדי אורט וורקמן, החושף אשנב מחיי החסידות. אורט וורקמן (Evert Werkman, 1915-1988) אמנם לא היה ממוצא יהודי, אולם עסק רבות ביהדות והבין לרחשי ליבם של היהודים. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה התפטר מעבודתו העיתונאית לאות הזדהות עם העזיבה הכפויה של עמיתיו היהודים, הצטרף למחתרת, והיה מעורב בפרסום העיתון המחתרתי ההולנדי Het Parool.

בשנות המלחמה יצר וורקמן הדפסים עם טקסטים גלויים לספרו של ההוגה היהודי מרטין בובר "חסידות ורטלינגן", כפעולה עוינת נגד הכיבוש הגרמני. זוהי סדרה בת עשרים הדפסים נאים שהופיעו בספר, כחלק מסדרת פרסומים בלתי חוקיים, שהיוותה התנגדות רעיונית כנגד הכיבוש הגרמני.

בשנת 1995, לאחר סיום עבודת השיקום המאומצת, הוקמה הקרן 'צנטרום יודאיקום' (המרכז ליהדות), ובית הכנסת החל לשמש כמוזיאון, מרכז תרבותי וארכיון, ופועל בו מכון מחקר. הקרן עורכת בבית הכנסת תערוכות שונות בנושא ההיסטוריה והתרבות של יהודי אירופה, במטרה לזכור את הישגי העם היהודי ולשמר את זכר היהודים שנרצחו. למעלה משלושה מיליון מבקרים פקדו את המוזיאון עד כה.

בול נדידת הציפורים, שהופיע ב־13 בספטמבר 2016 בהנפקה משותפת של ישראל ובולגריה, זכה לדף מזכרת בהנפקת שירות הדואר הבולגרי. דף המזכרת, כמו גם בול הדואר, מציג את החסידה הלבנה, אחת מ־280 מיני ציפורים הנוודות ועוברות בשמי ישראל בדרכן לאפריקה, אשר מקננות גם בבולגריה. כל החסידות המקננות בבולגריה, כך על פי ההשערה, עוברות בשמי ישראל, והבחירה בציפור זאת נועדה להציג את החסידה לסמל לתקווה ולדריקים.

מעטפת היום הראשון לציין 150 שנים לייסוד בית הכנסת החדש בברלין

בספטמבר אשתקד כיבדה ממשלת גרמניה את בית הכנסת החדש של ברלין בהנפקת מעטפת יום ראשון לציין 150 שנים לחנוכת בית הכנסת. בית הכנסת החדש של ברלין – ובשמו הגרמני 'נויה זינגאוגה' – הוא בית כנסת הממוקם במרכז ברלין בירת גרמניה, המשמש כיום כמוזיאון יהודי פעיל.

בניית בית הכנסת החלה בשנת 1859, ועם השלמתה ב־1866, היה בית הכנסת הגדול מסוגו בגרמניה. בית הכנסת מזכיר בסגנונו הספרדי את ארמון האלהמברה, והיה אחד מהמבנים המפוארים ביותר בברלין בשלהי המאה ה־19, ומהראשונים שנבנו בעיר באמצעות שיטות בנייה מודרניות ותוך שימוש בברזל. מיקומו של בית הכנסת נבחר על ידי הקהילה היהודית במרכז ברלין – הלב הפועם של התרבות הגרמנית – כחלק מהניסיון להתערות במרכז התרבותי של גרמניה.

בבית הכנסת היה עוגב ומקהלה מעורבת, סמל לרפורמה שהתחוללה בקרב יהודי גרמניה. החלטת פרנסי בית הכנסת להציב עוגב בבית הכנסת, כלי שהיה מזוהה בעיקר עם הכנסייה, העיבה על בניית בית הכנסת ועוררה ויכוח חריף ואת התנגדותו של רבה של ברלין. בעקבות התנגדותו של הרב, הזמין ועד בית הכנסת חוות דעת מרבנים ידועים בגרמניה. הרבנים האורתודוקסים פסקו כי יש לאסור כל שימוש בעוגב בבית הכנסת, הן בשבת והן בימי חול, מטעמים של הליכה בחוקות הגויים. לעומתם התיר אברהם גייגר הרפורמי את השימוש בעוגב, בטענה כי לפי שיטת הרבנים האורתודוקסים, יש אף לאסור על היהודים לגלח את הפאות והזקנים, כפי שהיה נהוג זה מכבר בקרב יהודי גרמניה. הוועד אימץ לחיקו את הפסיקה שניתן להשתמש בעוגב בשבת על ידי גוי, ובעקבות זאת התפטר רבה של ברלין, וקמה קבוצה חדשה של יהודים שמרנים שהתנגדו לרוח בית הכנסת.

בליל הבדולח (9-10 בנובמבר 1938) הצית המון נאצי את בית הכנסת, אך קצין משטרה באזור הורה להמון המשולהב להתפזר, בטענה כי בית הכנסת הוא אתר היסטורי מוגן, תוך כדי שליפת אקדח כנגד המתגודדים. בה בעת הוזעקו מכבי האש וכיבו את השריפה, וכך ניצל בית הכנסת מחורבן. ב־1940 החרימה הממשלה את אולם התפילה והפכה אותו למחסן עבור הורמאכט, והיהודים התפללו בחדר ארעי בבניין סמוך, שנסגר ב־1942 בפקודת הנאצים. במהלך הפצצות חיל האוויר המלכותי בנובמבר 1943 ניזוק המבנה בצורה קשה, ועבודת השיקום החלה רק לאחר נפילת חומת ברלין בשלהי שנות השמונים של המאה העשרים.

מעטפת היום הראשון מציגה את הכיפה המוזהבת של בית הכנסת, המיתמרת לגובה של למעלה מחמישים מטרים ונראית למרחוק, ואת אחת משתי הכיפות הקטנות של בית הכנסת הניצבות משני צדדיה של הכיפה המוזהבת. כמו כן ניתן לראות חתך של האולם הפנימי של בית הכנסת, שהכיל 3,200 כיסאות מתפללים, ותיאור קצר של ההיסטוריה של בית הכנסת.

טקס השקת הבול נערך בבית הכנסת וכלל תכנית אינטנסיבית ומרשימה. הטקס כלל מופע קונצרט פתוח, הקרנת סרטים על בית הכנסת ותערוכה מיוחדת על 150 שנות ההיסטוריה שלו. יום השקת הבול שחל ב־11 בספטמבר כלל יום פתוח במוזיאון, עם כניסה חופשית לתערוכות וסיוורים מודרכים לאורך כל היום. ביום זה נערכו הרצאות במגוון נושאים הקשורים לבית הכנסת וליהדות, בדגש על הקשר בין מוזיקה ליהדות, בשילוב מופעים מוזיקליים שונים.

אלברט איינשטיין מכב בסדרת בולים לציין מאה שנים לתורת היחסות הכללית

האי מאן, אי קטן בעל ריבונות חלקית הממוקם בים האירי בין אירלנד ובריטניה ומאכלס כ־90,000 תושבים, הנפיק בשנה החולפת סדרת בולים לציין מאה שנים לתורת היחסות הכללית, תחת הכותרת "מפרופ' איינשטיין לפרופ' הוקינג". במרכז הסדרה ניצבות דמויותיהן של הפיזיקאי היהודי הדגול פרופ' אלברט איינשטיין, אבי תורת היחסות, ופרופ' סטיבן הוקינג, אסטרופיזיקאי ותאורטיקן אנגלי, מגלה "קרינת הוקינג".

פרופ' איינשטיין, מגדולי הפיזיקאים בכל הדורות, הוא שם נרדף לגאונות, התמדה ושאתנות, ונחשב לאחת הסיבות הנפוצות בגין

סדרת הבולים הופיעה עם שלל פריטים בולאיים נלווים, לרבות גיליונית זיכרון עם ששת הבולים, אשר במרכזה ניצב איינשטיין, חוברת צבעונית בת 24 עמודים המוקדשת לסדרת הבולים ולנושא תורת היחסות עם הסברים על הנושא.

הפיזיקאי הצרפתי יהודי ז'ורז' שרפק על בול מצרפת

השירות הבולאי הצרפתי הנפיק בשנת 2016 בול לזכרו של הפיזיקאי היהודי חתן פרס נובל ז'ורז' שרפק (Georges Charpak). שרפק נולד בשנת 1924 בפולין למשפחה יהודית, והיגר לצרפת בהיותו בן 7. בשנות מלחמת העולם השנייה נטל חלק בתנועת ההתנגדות הצרפתית, ולאחר שנתפס על ידי ממשלת וישי הועבר למחנה הריכוז דכאו, שם שהה עד לשחרור המחנה ב־1945.

תשע שנים לאחר מכן כבר קיבל תואר דוקטור מהקולז' דה פראנס, וב־1959 הצטרף לצוות פיתוח גלאי החלקיקים 'סרן' (CERN), אשר החליף את תא הבועות. עבור פיתוח זה קיבל פרס נובל לפיזיקה בשנת 1992. מלבד מדעי המתמטיקה והפיזיקה, שלח שרפק את ידיו לתחומים נוספים. כך למשל היה מעורב ב־1990 בפיתוח יישומים רפואיים המבוססים על טכנולוגיית זיהוי החלקיקים. בשנת 1996 הוא פיתח יוזמה חינוכית, במטרה לקדם את לימודי המדעים בצרפת כך שיהיו מבוססים על ניסויים ומחקרים של התלמידים. יוזמה זאת שינתה באופן משמעותי את הדרך בה נלמדו שיעורי המדעים בבתי הספר בצרפת, והולידה תכניות דומות בכל רחבי העולם. שרפק נפטר בשנת 2010.

טקס השקת הבול נערך באחד מאתריה של סרן (CERN), כיום המרכז הגדול בעולם לחקר החלקיקים. כחלק מהמאורע הוקם אשנב דואר זמני במקום, וכמו כן הוקרנו קטעי ראינות מוקלטות עם שרפק.

נחשבים היהודים לאומה חכמה. פרופ' הוקינג, אשר נודע בציבור הרחב הודות לרבי־המכר שחיבר – "קיצור תולדות הזמן" – המגולל את התפתחות היקום בשפה שווה לכל נפש, הפך לסמל להצלחת רוח האדם לאחר שלקה במחלה ניוונית קשה, עמה הוא מתמודד בהצלחה למעלה מחמישה עשורים.

גיליונית זיכרון בלתי מנוקבת עם ששת בולי הסדרה, במרכזה ניצבת דמותו של איינשטיין

בנוסף לשני הבולים עם דמויותיהם של איינשטיין והוקינג ומשוואותיהם המפורסמות, יתר בולי הסדרה מוקדשים לנושא החורים השחורים. הבול השמאלי בשורה השנייה בגיליונית שלפנינו, מציג המחשה של גלי כבידה, הנוצרים מתוך שני חורים שחורים שהתנגשו. מימינו, בול המציג את קרינת הוקינג, אשר מיוצרת על ידי חורים שחורים. הבול הימני התחתון מציג המחשה של צורתו של חור שחור, והבול שמשמאלו מתאר שני חורים שחורים מתנגשים.

פרופ' הוקינג בטקס השקת הבול: "את מרבית חיי הקדשתי לעודד צעירים בחקר הקוסמולוגיה והאסטרופיזיקה ולעזור להם לעורר הבנה טובה יותר של היקום שלנו ובעבר לו. אני מקווה שסדרת הבולים החדשה מהווה נדבך לקראת השגת יעד זה"

למכירה

בולי ישראל עם שובל לא חתומים
לפי 60% מהערך הנומינלי
טל': 0031641313616, סלולרי: 052-8972275
מייל: madmoni@gmail.com

תערוכת מונקופיל 2017

מאת: יגאל נתנאל

המשך המשלוח לארץ הקודש, ובויל בנוסף לבולים מהנובר בבולים בערך המתאים למשלוח לנמל במזרח התיכון, תוך ציון שם האנייה.

המעטפה הנדירה של איתמר קרפובסקי בתערוכה

יגאל נתנאל הציג מעטפה מיפן, אשר נשלחה מפושימי לקיטו, ומהווה את אחד משני המכתבים היחידים הידועים כיום עם ביול זה, בתקופה קצרה זאת.

בתערוכת הפריטים הנדירים משכה את ליבי מעטפת חבילה של האספן אלן הוליאוקי שנשלחה מגרסי לפריז על ידי הסופר והאינטלקטואל הצרפתי הנודע ויקטור הוגו. המעטפה מבוילת ב-14 בולים בני שלושה פנס, התעריף למשלוח מכתב במשקל של שישה ק"ג. ויקטור הוגו השפיע רבות על הספרות המודרנית בהיותו ממייסדי זרם הרומנטיקה, ונחשב לאחד מגדולי הכותבים בשפה הצרפתית. ספרו הנודע "עלובי החיים", המתאר את ההתפתחויות בצרפת בראשית המאה התשע-עשרה תוך ניתוח מעמיק של טבע האדם והחיים, נחשב לאחד מיצירות הספרות הבולטות שנכתבו במאה התשע-עשרה. בחבילה שלפנינו שהוצגה בתערוכה נשלחו כפי הנראה כתבי ידו של הספר.

תערוכת הנושא שהוקדשה לאספן הנודע פיליפ פון פרארי, התבססה על פריטים בולאיים יקרי המציאות ששכנו בעבר באוספו, אשר נמכרו במכירות פומביות שונות לאחר מותו ומצויים כיום בבעלותם של חברי מועדון מונקופיל. תערוכה זאת לוותה בספר מיוחד שהודפס מטעם המועדון, פרי עטו של מיועדנו וולפגנג מאסן, שבמרכזו ניצב סיפור חייו של פיליפ פון פרארי, המתובל בפריטים בולאיים שהיו בבעלותו.

פיליפ פון פרארי, שהשתייך למשפחת אצולה ושלח את ידו להשקעות בפרויקטים גדולים כמו תעלת סואץ ותוכנית אוסמן להתחדשות פריז, נחשב למתחרה בעסקי משפחת רוטשילד. לאחר מות אביו, הקדיש פון פרארי חלק ניכר מהירושה שהועברה לו לרכישת בולים ומטבעות יקרים. אהבתו לבולים הייתה חסרת

כל שנתיים, בשבוע הראשון של דצמבר נפגשים חברי המועדון של מונקופיל למפגש הדו-שנתי במלון הרמיטאג במונטה קרלו. המפגש מלווה באירועים רבים, ובמרכזו נשף הגאלה עם נסיך מונקו. במהלך המאורע מציגים האספנים פריט בולאי נדיר אחד בתערוכה מיוחדת באולם התצוגה, המשמש ככספת בתוך מוזיאון הדואר של מונקו.

מועדון מונקופיל מורכב ממאה חברים המחזיקים באוספיהם את הפריטים הבולאיים הנדירים ביותר בעולם, מספר סוחרים ומוזיאונים בולאיים ידועים. בשנים האחרונות הפכו המועדון והתצוגות למוקד משיכה לאספנים וסוחרים רבים, אשר באים לקחת חלק באירוע היוקרתי. למועדון צורפו גם מועדוני בולים נוספים, כמו הרויאל של אנגליה והקולקטור קלאב של ניו יורק, ואספנים מטעמים נוטלים חלק באירוע.

במסגרת המאורע מתקיימות שתי תערוכות נוספות, והשנה הוקדשה אחת מהן ליבשת אמריקה, וחברי המועדון הציגו בה פריטים נדירים ויקרי המציאות מאמריקה הדרומית והצפונית. התערוכה השנייה עמדה בסימן פיליפ פון פרארי, אשר נצרב בתודעת הבולאים כאחד מגדולי אספני הבולים בכל הזמנים.

טעימות ממוצגי התערוכות

בתערוכת הפריטים הבולאיים הנדירים השתתפו מר איתמר קרפובסקי, יגאל נתנאל ויוסי חכמי. מר חכמי הציג מעטפה יחידה במינה, אשר נשלחה מיאסי שברומניה לווינה, המבוילת בבול חצוי של 50 באני. מעטפה זאת נחשבת לאחד משבעת הפריטים הבולאיים הנדירים ביותר של רומניה.

הפריט הנדיר של יוסי חכמי בתערוכה במונקופיל

מר קרפובסקי הציג מעטפה נדירה שנשלחה בשנת 1861 ממסקוניה התחתונה ליפו. מכתב זה נשלח למרסיי שבצרפת לצורך

פנים צעירות במועדון מונקופיל

מכתבו של ויקטור הוגו, שהכיל ככל הנראה את כתיבי היד של "עלובי החיים"

למונקו מארצותיהם ונחשפים לבולאות הנדירה. במהלך שהותם הם נפגשים עם חברי המועדון ומשתתפים בכל האירועים. זוהי פעילות מבורכת מאוד, החושפת את האספנים הצעירים לבולאות במיטבה.

גבולות, והוא הרבה במסעות רכש בחו"ל והעסיק אוצר ושתי מזכירות לטיפול באוספיו.

המפגש הבא של חברי המועדון יתקיים בעוד שנתיים באותו המקום, והנושא שנבחר לתערוכה הקרובה הינו מצרים. לדאבוני, התערוכה הבאה תהא האחרונה שתתקיים במיקום הנוכחי. המקום נרכש על ידי אנשי נדל"ן, והוא צפוי להיהרס בשנת 2020. נכון לעכשיו, לא ברור עדיין היכן נמשיך להיפגש ומה יהיה אופי התערוכות.

מונקופיל עם הפנים לעתיד

מועדון מונקופיל מעודד אספנים צעירים, אשר נתמכים על ידי תורמים המממנים את השתתפותם. האספנים הצעירים מגיעים

רומנו בית מכירות בולים בע"מ

מכירות פומביות של: בולים, מעטפות, גלויות, אוטוגרפים, שטרות ומטבעות ישראל והעולם, יודאיקה ושואה. יבואן בלעדי לאביזרי ואלבומי "LINDNER" גרמניה

במאי מתקיימת מכירה פומבית

כתובתינו: דיזינגוף סנטר, תל אביב קומה 2 חנות מס': B-245
ת.ד. 23274 תל אביב, מיקוד: 61231
שעות פתיחה: א-ה: 9:30-15:00, ו': 19:00-9:30
Website: www.romanoauctions.com
Email: Romanostamps@gmail.com
טלפון: 03-5250119
טלפון/פקס: 03-5282790

הישגים מצוינים למציגים הישראליים בתערוכת הבולים העולמית 'ברזיליה 2017'

מאת: ד"ר הדי פייבל, נציג ישראל בתערוכה

אולם התצוגה בתערוכה

מהתצוגות שבה הוקדשו לאוספים של בני נוער – מעיד כאלף עדים כי מוקדם להספיד את הבולאות וכי הולם ונרקם לו דור המשך. בתוך האולם התקיימה תצוגה מרשימה של מכוניות ישנות. השילוב היה מוצלח ביותר. בתוך הקומפלקס של התערוכה נפתחו דוכנים רבים שהציעו דברי אומנות, תכשיטים ופריחים. היה מדהים לראות מאות סחלבים פורחים.

היה לי הכבוד להיות נציג מדינת ישראל בתערוכת הבולים העולמית בברזיליה בירת ברזיל – 'ברזיליה 2017'. התערוכה נערכה בין התאריכים 24-29 באוקטובר באולם גדול ומואז, וכללה כ-2,000 מסגרות תצוגה.

הדרך לברזיליה לא הייתה פשוטה. היעדרותן של טיסות ישירות בין ישראל לברזיל חייבה אותי להגיע תחילה לאירופה, ומשם לריו דה ז'ניירו או לסאו פאולו באמצעות טיסת קישור. רק בשתי ערים אלה ניתן לעבור את המכס בכניסה וביציאה מהמדינה.

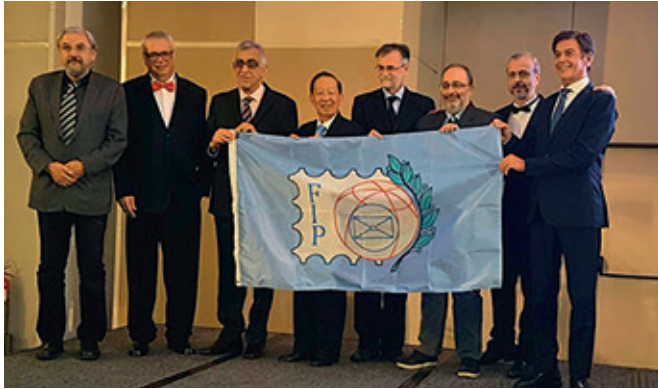
ברזיליה 2017 – סמליל התערוכה הרשמי

בהגיענו לריו דה ז'ניירו אחרי כמעט 26 שעות מאז שעזבנו את הבית פגשנו את אנשי המכס הברזילאי. אדיבים מאוד ומקצוענים. לא הבנתי אם התעניינו בכל דף ודף בגלל שהם בולאים מושבעים או על מנת להיות בטוחים שלא מבריחים אוצרות למדינתם. העברת שישה אוספים, כל אחד מכיל שמונה מסגרות, במשקל כולל של 48.5 קילוגרם, לא הייתה עניין של מה בכך, וללא עזרת בת זוגתי, שרה גולדברג-פייבל, המשימה הייתה בלתי אפשרית. לאחר שעתיים נוספות של טיסה נחתנו בברזיליה. עיר גדולה בת 2.6 מיליון תושבים, שלא נמצאת על מפת התיירות בהיותה עיר חדשה ללא אזורים היסטוריים בעלי עניין תיירותי. המקומיים ברובם אינם דוברי אנגלית.

תערוכת 'ברזיליה 2017' אורגנה בצורה טובה. אציין כי נציגי המדינות תלו והורידו את האוספים עם עזרה מינימאלית בלבד מצד המארגנים. בתערוכה השתתפו חמישים ותשע מדינות. בלטה בהיעדרותה פורטוגל. אומנם נשלחו מטעמה שני חיבורים בולאיים עבור אגף הספרות, אולם לא נשלחו מטעמה אוספים לתצוגות. המחשבה שפורטוגל שלטה בברזיל במשך מאות שנים אולם לא טרחה לשלוח נציגים לתערוכה תמוהה בעיניי.

במקביל לתערוכה הבינלאומית, התקיימה בברזיליה תערוכה לאומית בה השתתפו 141 אוספים בכל המדורים, מתוכם ארבעים ושבעה אוספי ילדים. נתון מרשים זה – תערוכה מקומית ששליש

הישגי המציגים הישראליים

לשנה הבאה בירושלים: טקס העברת דגל האיגוד הבינלאומי לבולאות (ה־FIP) מהתערוכה העולמית בברזיל לתערוכה העולמית "ירושלים 2018" אשר תיערך בירושלים במאי הקרוב. במרכז (רביעי משמאל), נשיא האיגוד טאי פנג היאן ומשמאלו חבר מועצת המנהלים של האיגוד מר יגאל נתנאל

ביום האחרון לתערוכה התקיים שלב הביקורת (ה'קריטיק'), במהלכו התלוויתי לצוותי השופטים השונים בשעה שמסרו עצות לשיפור תצוגות האוספים הישראליים, ואת ההערות העברתי למציגים. רגע מרגש היה כאשר קיבלנו את דגל האיגוד הבינלאומי לבולאות (ה־FIP) – טקס העברת הדגל – מברזיליה 2017 לירושלים 2018. על מנת שפירוק האוספים יהיה בטוח וללא תקלות, על הנציג נדרש לפרק את דפי התצוגה ולהכניסם למעטפות, ובמקביל לשמור על מה שכבר פירק. לצורך המלאכה התגייסו החברים הנוכחים בתערוכה, הגברת שרונה נתנאל, שרה רעייתי ויולי קלר, וסייעו רבות. בכל מקום שזיהו שאנחנו ישראלים באו ללחוץ את ידנו, יהודים ולא יהודים. ברגעים בהם באנו במגע ישיר עם התושבים המקומיים זכינו להרבה ברכות, מילות עידוד והתלהבות. אל תשכחו, ירושלים 2018 בפתח. נתראה בבירת ישראל בפסטיבל הבולאי.

בתערוכת 'ברזיליה 2017' הוצגו שישה אוספים ישראליים. שלושה אוספים במדור האספנות הנושאת, שניים בתולדות הדואר ואחד באגף המסורת. במדור האלופים מוזמנים להציג בכירי האספנים בעולם פריט בודד. מר יגאל נתנאל, ששהה עמי בתערוכה, הציג מעטפה נדירה מיפן עם סיפור יוצא דופן. המדור היה מרשים אך מיקומו הלא מרכזי היה בעייתי.

הישגי האספנים הישראליים בתערוכה היו מכובדים ביותר. כל שלושת האוספים הנושאים שהוצגו בתערוכה – אוספיהם של לורנס פישר, יורם לוביאניקר ושלי – זכו במדליות זהב. במדור תולדות הדואר זכה יולי קלר במדליית מוזהב גדול ואנוכי בזהב. במדור המסורתי זכה ד"ר אליעזר (לס) גלסמן בזהב. חמש מדליות זהב ומדליית מוזהב גדול הן הישג מרשים ומכובד לאספנים הישראליים, אשר מעיד על הרמה הגבוהה של האספנות בארץ, ועל כך שהשיפוט בארץ מותאם לדרישות המחמירות ביותר של השיפוט של האיגוד הבינלאומי לבולאות. התערוכה הותירה רושם טוב מאוד. הוצגו בה בין היתר אוספים מצוינים, הן מדרום אמריקה או ממדינות מוסלמיות שאנחנו פחות חשופים אליהן והן מאירופה, למשל אוספו של מר ג'אן וורוז ממונקו, זוכה הפרס הבינלאומי הגדול בפנילנדיה 2017 שהציג שני אוספים מעולים. אספנים ממדינות מוסלמיות הציגו ברמה גבוהה מאוד, אחד מהם סיפר לי כי הוא מעסיק עובד אשר דואג להכנת האוסף מבחינת התצוגה אשר פועל על פי הנחיותיו. האוסף אכן נראה מצוין.

טקס חתימת החוזה לקיום התערוכה 'ישראל 2018' עם האיגוד הבינלאומי לבולאות (ה־FIP) שנערך בתערוכת ברזיליה. מימינו של יגאל נתנאל חותם על ההסכם צ'יקיטי פרקוב מתאילנד, חבר מועצת המנהלים של האיגוד ומתאם התערוכה

מר נתנאל ואנוכי הצגנו בפני המציגים משאר המדינות את התערוכה העולמית העתידה להתקיים במאי 2018 בירושלים לרגל 70 שנים לעצמאות ישראל. חילקנו חומר הסברה שהוכן מראש על ידי התאחדות בולאי ישראל והשירות הבולאי. הייתה התלהבות גדולה, ונציגים רבים ציינו בפני כי יגיעו לתערוכה. ישראל זוכה למוניטין יוצא דופן בעולם הבולאות. אנו זוכים לכבוד רב בזכותם של בכירי הנציגים, והודות לאופן המופתי והמעולה בו אורגנו התערוכות בישראל בעבר. כמו כן לבירת ישראל יש מקום משמעותי מאוד בלבבות של רבים. זכינו בכבוד רב בכל פעם שצינו כי אנו מייצגים את ישראל.

תודה על תרומת בולים לנוער

- למנשה דונין, מאור יהודה
- לרדי שכתמן, מרחובות
- לאורלי קשדאי וערן יניב – לזכר ההורים אילנה ועקיבא יניב ז"ל
- לגנדי ברמן, מחולון
- למירי הרשקוביץ (מרגוליס), מראשון לציון
- לאיתנה שוורצברג, מירושלים
- לאייזיק וילדנברג, מנצרת עילית
- למיכל גתרון, מתל אביב – לזכר בנימין גתרון ז"ל
- למשה בורשטיין, מירושלים
- לשמואל רותם, מראשון לציון
- לדורון בר־יעקב, ממרכז הבולים, תל־אביב
- לאבנר בורגר, מראש העין – לזכר נפתלי בורגר ז"ל
- לאורי שנהב, מירושלים – לזכר קלמן הלפנט ז"ל
- לאבי זלינגר, מתל אביב – לזכרם של ריקה ומוניק זלינגר ז"ל
- לשושנה זינגר, מחיפה
- לרחל למור, מחיפה

עדכון קטלוג בולי ישראל

בקטלוג מופיעות העמודות הבאות: מספר קטלוג, ערך נקוב, ארבעה מחירים לפי מצב הבול (לא חתום עם שובל, חתום עם שובל, לא חתום בלי שובל, חתום בלי שובל).

19/12/2017

צוללות בישראל - יום הבולאות SUBMARINES IN ISREAL - PHILATELY DAY

1.30	5.00	5.00	5.00	2.50 ₪	2469
1.30	5.00	5.00	5.00	2.50 ₪	2470
1.30	5.00	5.00	5.00	2.50 ₪	2471
3.90	15.00	15.00	15.00	7.50	סדרה
		17.00			☒

19/12/2017

שילוב בחברה INTEGRATION INTO SOCIETY

5.80	23.20	23.20	23.20	11.60 ₪	2472
		25.20			☒

למכירה

ניתן לרכוש עותקים קודמים של "שובל"
במחיר של 5 ש"ח לגיליון + דמי משלוח.

(גיליון מספר 1 - 50 ש"ח. מספר גיליונות אינם יותר במלאי)

14/11/2017

הנפקה משותפת ישראל-רוסיה, מנזר גורני, עין כרם ISRAEL-RUSSIA JOINT ISSUE, GORNY CONVENT, EIN KAREM

3.30	13.00	13.00	13.00	6.50 ₪	2465
		15.00			☒

19/12/2017

נחשים בישראל SNAKES IN ISRAEL

2.10	8.20	8.20	8.20	4.10 ₪	2466
2.10	8.20	8.20	8.20	4.10 ₪	2467
2.10	8.20	8.20	8.20	4.10 ₪	2468
6.30	24.60	24.60	24.60	12.30	סדרה
		26.60			☒

תוויות ביול

19/12/2017

מבני בידור וספורט בתקופה הרומית
ANCIENT ROMAN ARENAS

28/11/2017

תווית דוארמט - חג המולד
ATM POSTAGE LABEL - SEASONS' GREETINGS

8.00	שח 2.40	1011
------	---------	------

2.10	8.20	8.20	8.20	שח 4.10	2473
2.10	8.20	8.20	8.20	שח 4.10	2474
2.10	8.20	8.20	8.20	שח 4.10	2475
6.30	24.60	24.60	24.60	12.30	סדרה
		26.60			✉

* הבולים הודפסו בגיליונות מקושטים של שמונה בולים וארבעה שבלים.

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ
TEL-AVIV STAMPS (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב
(Mail Auction)

מוקדמים * מנדט * מנהלת העם * דאר עברי
ישראל * חו"ל * יודאיקה * גלויות * ספרים

קטלוג מאוייר חינם

Web: telavivstamps.com • E-Mail: tastps@gmail.com

ת.ד. 16218 תל אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

14/11/2017
חותמת יום הופעה
ישראל-רוסיה

31/10/2017
חותמת אירוע
100 שנה לאנז'ק

25/10/2017
חותמת אירוע
100 שנה להדסה-ויצ"ו קנדה

2/10/2017
חותמת יום הופעה
מכתב רשום מהיר בארץ עד 50 גרם

19/12/2017
חותמת אירוע
20 שנה לאור ירוק

19/12/2017
חותמת אירוע
הכנס ה-31 של בולאי ישראל

29/11/2017
חותמת אירוע
כ"ט בנובמבר - החלטת האו"ם על
הקמת מדינה יהודית

28/11/2017
חותמת יום הופעה
חג המולד

19/12/2017
חותמת יום הופעה
נחשים בישראל

19/12/2017
חותמת יום הופעה
צוללות בישראל

19/12/2017
חותמת יום הופעה
מבני בידור וספורט בתקופה הרומית

19/12/2017
חותמת יום הופעה
שילוב בחברה

הספרייה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל

מהד' ביולי 2016 הספרייה תהיה פתוחה לקוראים בימי חמישי בין השעות 09:00-15:30. השאלת ספרים, קטלוגים, מגזינים וצילומי תצוגות - לחברי ההתאחדות. עיון במקום - לקהל הרחב.

רח' פינסקר 2, תל-אביב, קומה א', טל': 03-6295547

24/12/2017
חותמת יום הופעה
חג המולד - ירושלים

24/12/2017
חותמת יום הופעה
חג המולד - נצרת

רומנו בית מכירות

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאוט-ג'ורג'יה, נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל. ניתן לעשות הזמנה בדאר. סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER
מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

ולדי פיש

הערכת שווי אוספי בולים, שטרות ומטבעות קנייה ומכירה
 הערכת שווי ללא עלות בבית הלקוח
 טלפון: 054-6511897
 רחוב מרחביה 4 תל-אביב
 Email: fishstamps1988@gmail.com

<p>חנות מקוונת משלוח בדואר רשום</p>	<p>חדש ב"בית טוב" אינדקס נושאים לאספנים תמטיים</p>	<p>אטלס בולאי מזהה בולים</p>
<p>האתר: www.bait-tov.com ימצא בשבילך את הסדרה החסרה לך בכל נושא</p> <ul style="list-style-type: none"> • כנס לאתר, עבור לעברית (לחיצה על דגל ישראל) • לחץ אינדקס נושאים ובחר נושא מהרשימה • בנוסף בחר מהרשימה יישובי ישראל את הישוב שלך ותופתע <p>ת.ד. 2275 בת-ים 5912103, טל/פקס: 03-5535313</p> <p>בולים בחבילות לפי נושאים ולפי מדינות, בולי ישראל, חותמות , אלבומים</p>		

אליק רינק

בולים ומטבעות
 קונה ומוכר
**רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 3554,
 טל. 03-6297192, פקס. 03-5255131,
 מען: 03-5227922**

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל, נושאים ויודאיקה,
 בולי הרשות הפלסטינאית

**מבצע אלבום 30 דף שורות שקופות רקע שחור
 LEUCHTTURM גרמניה תוצרת**

יבואן פסי HAWID
**רח' אלנבי 76 ת"א קומה ב' טל: 03-5163871, ת.ד. 3059 תל אביב 6103001
 טלפון סלולארי: 054-5390225; אימייל: giladistamps@gmail.com**

מוטי ברש בולי דיזינגוף

בולים – ישראל וחו"ל – מכירה, קניה, הערכה
 מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים
 המבחר הגדול בארץ!!
**דיזינגוף סנטר ת"א חנות 224,
 טל/פקס. 03-5251552,
 דוא"ל: motib51@smile.net.il**

מרכז הבולים

מתמחים במוקדמים, מנדט, מנהלת העם
 ובולי ישראל, טעויות, תוויות מכל הסוגים,
 זרחנים בולי חו"ל לפי חלוקה למדינות ונושאים
 נציג בלעדי של DAVO-MICHEL
**אלנבי 94 תל-אביב (במרתף)
 טל: 03-5605755; פקס: 03-5605430
 email: stamps.center@gmail.com**

Moshe Ahraim Awad
 Mobile: 972523315322
 Telephone: 97237301142
 moshe.aharon39@gmail.com
 American Philatelist Member No. 220304
 Member of Israel Philatelic Federation
 Member of Association of Israel Stamps
<http://www.delcampe.net/stores/awad>
 Selling and buying Israeli stamps, year collections,
 special covers and sheets, generic covers and sheets,
 Cima labels, phosphor stamps, albums for souvenir leaves,
 and souvenir leaves.

GAFNYS STAMPS HOLYLAND

Israel And
 Foreign Stamps
 Judaica – Banknotes

CELL: 052-5306315
 TEL: 03-5287543

בולי גפני הולילנד

בולי ישראל וחו"ל
 התקופה התורכית
 ושלטון המנדט

תל אביב
 דיזינגוף סנטר

בולי כחול לבן

Blue White Stamps

קונה, מוכר, מחליף, מכירה פומבית, אביזרים, בולים, מטבעות ושטרות.
 רח' המלך ג'ורג' 6 (ירידה מאלנבי), ת.ד. 23257 תל-אביב 61231
 טל: 03-5281023, 03-5015496, פקס: 03-6521145
 Email: sherman77@013.net.il

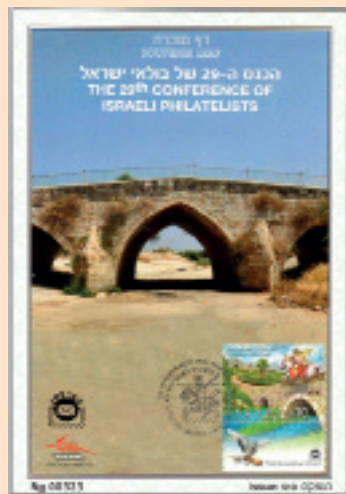
ניתן לרכוש במשרדי התאחדות בולאי ישראל

1. קטלוג בולי ישראל עדכני 1948-2016 - 60 ש (55 ש לחברי התאחדות בולאי ישראל).
2. **חדש: 'ימי הפורים האלה' - מגילת אסתר בולאית -** (40 ש לחברי הב"י).
3. **ספרות באנגלית של תולדות הדואר בתקופת המעבר בישראל, 1948:**
 - א. כרך I - Official Postal Services - חדש - 250 ש (220 ש לחברי הב"י).
 - ב. כרך II - חלק 1 - Jerusalem and Safad - 200 ש (180 ש לחברי הב"י - חזר למלאי).
 - ג. כרך II - חלק 2 - Nahariya, Rishon Le Zion, etc. - 220 ש (200 ש לחברי הב"י).
 - ד. כרך III - Israel Foreign Postal Links - 100 ש (80 ש לחברי הב"י).

4. חוברת "תולדות הדואר של ארץ ישראל" באנגלית:

- א. HLPH 117-118 ה. HLPH 126-127
 - ב. HLPH 119-120 ו. HLPH 128-129
 - ג. HLPH 121-122 ז. HLPH 130-131
 - ד. HLPH 125 ח. HLPH 132-133
- מחיר כל חוברת 90 ש, לחברי הב"י 20 ש בלבד.

5. דפי מזכרת

דפי מזכרת המופקים על ידינו לרגל תערוכות בולים וכנסים שנתיים, ראו דוגמאות בצדי המודעה - 60 ש (55 ש לחברי הב"י). כנס 15 - 100 ש.

6. חוברות קודמות של "שבל"

5 ש לחוברת, כאשר חוברת מס' 1 - 50 ש (במידה שישנן במלאי).

7. עודפי ספרות מהספרייה

קטלוגים "מיכל" מהדורה או שתיים אחורה, בולאות ארץ ישראל במצב טוב, קטלוגים של מכירות פומביות של אוספים מפורסמים, קטלוגים של תערוכות קודמות בארץ, חוברות מחו"ל וכד', הכל במחירים נוחים.

**תשלום במזומן,
בהמחאות אישיות,
בהמחאות דואר
או ב-PAYPAL.
לא מקבלים תשלום
בכרטיסי אשראי.
נא להוסיף דמי משלוח.**

